

36
68

FLACARA

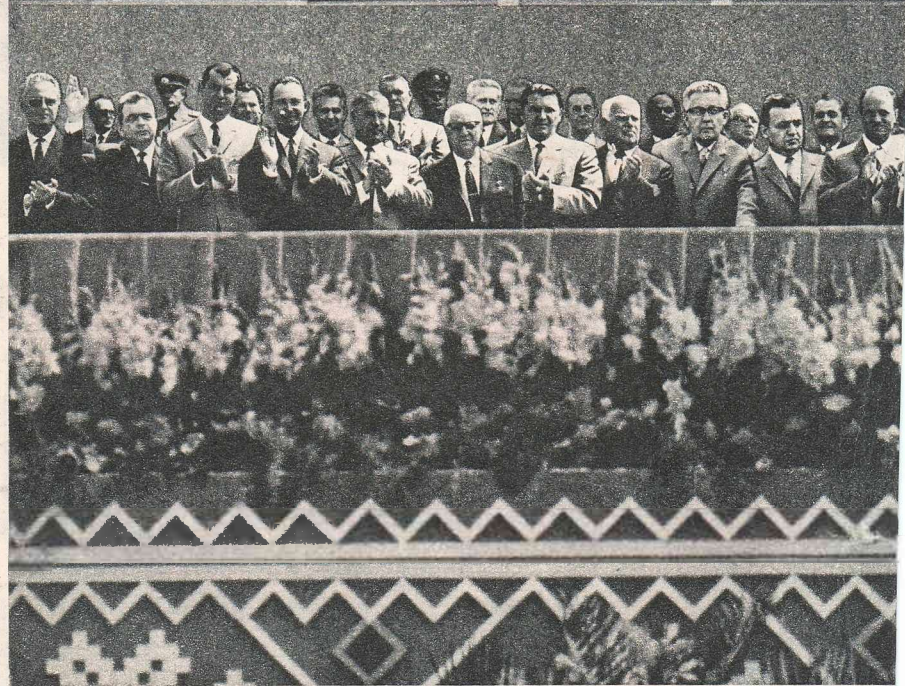
ANUL XVII
NR. 692
1 AUGUST 1968

SĂRBĂTORIREA ZILEI DE 23 AUGUST

O VIGUROASĂ EXPRESIE A UNITĂȚII DE MONOLIT DINTRE PARTID ȘI POPOR

Cea de-a XXIV-a aniversare a eliberării României de sub jugul fascist a prilejuit o strălucită manifestare a întregului nostru popor care, o dată mai mult, în ziua sărbătorii noastre naționale a raportat rodnicul bilanț al muncii sale creatoare. Demonstrația din București și din țară a fost expresia vie a patriotismului înflăcărat al națiunii noastre socialiste, a atașamentului său față de cauza păcii și socialismului. Animați de îndreptățită mândrie pentru rezultatele hărniciei și talentului lor, muncitorii, țărani și intelectualii României socialiste, strânși uniți în jurul Partidului Comunist Român, al Comitetului său Central, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, și-au exprimat hotărârea neînduplecată de a traduce în viață politica internă și externă a partidului și statului nostru.

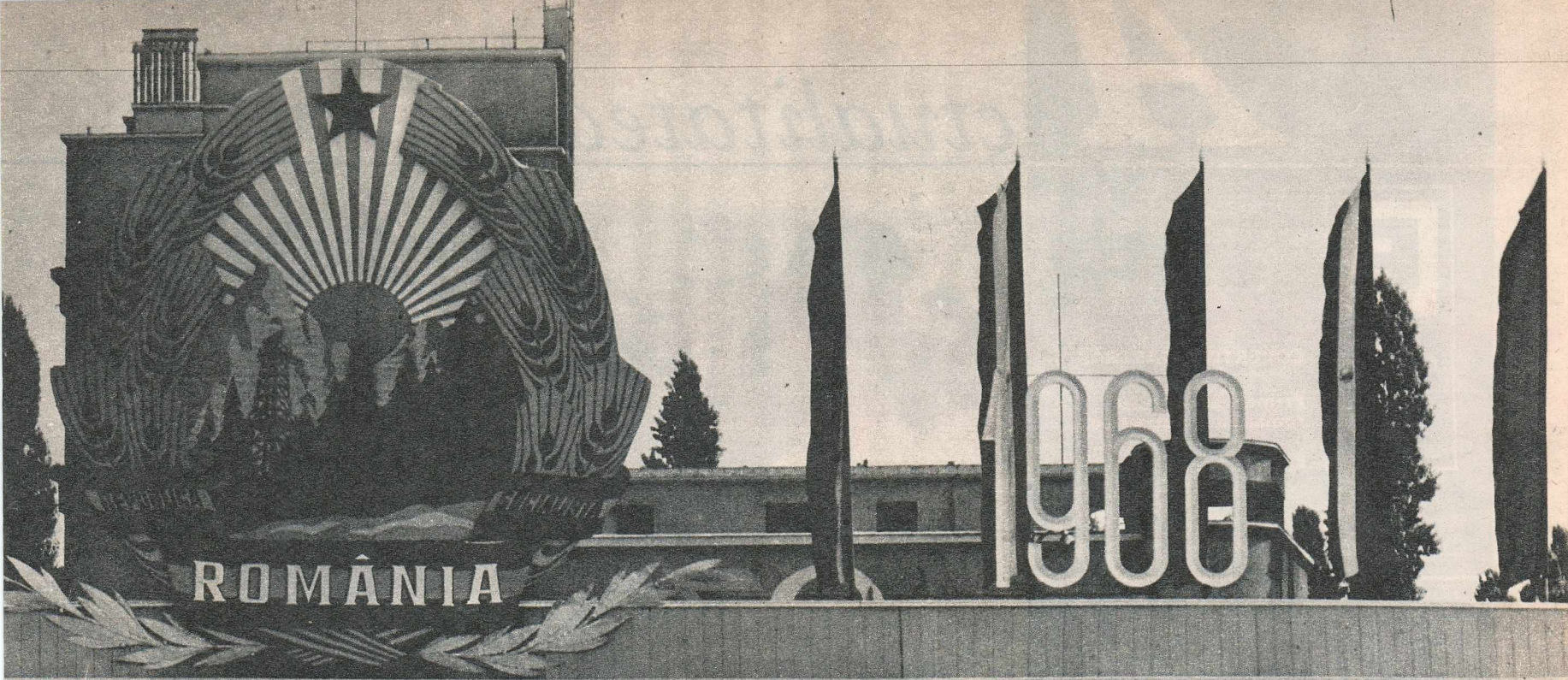

◀ Trec găzile patriotice, umăr lângă umăr, în pas cadențat și ferm. Muncitori, țărani, intelectuali — apărători ai cuceririlor noastre revoluționare.

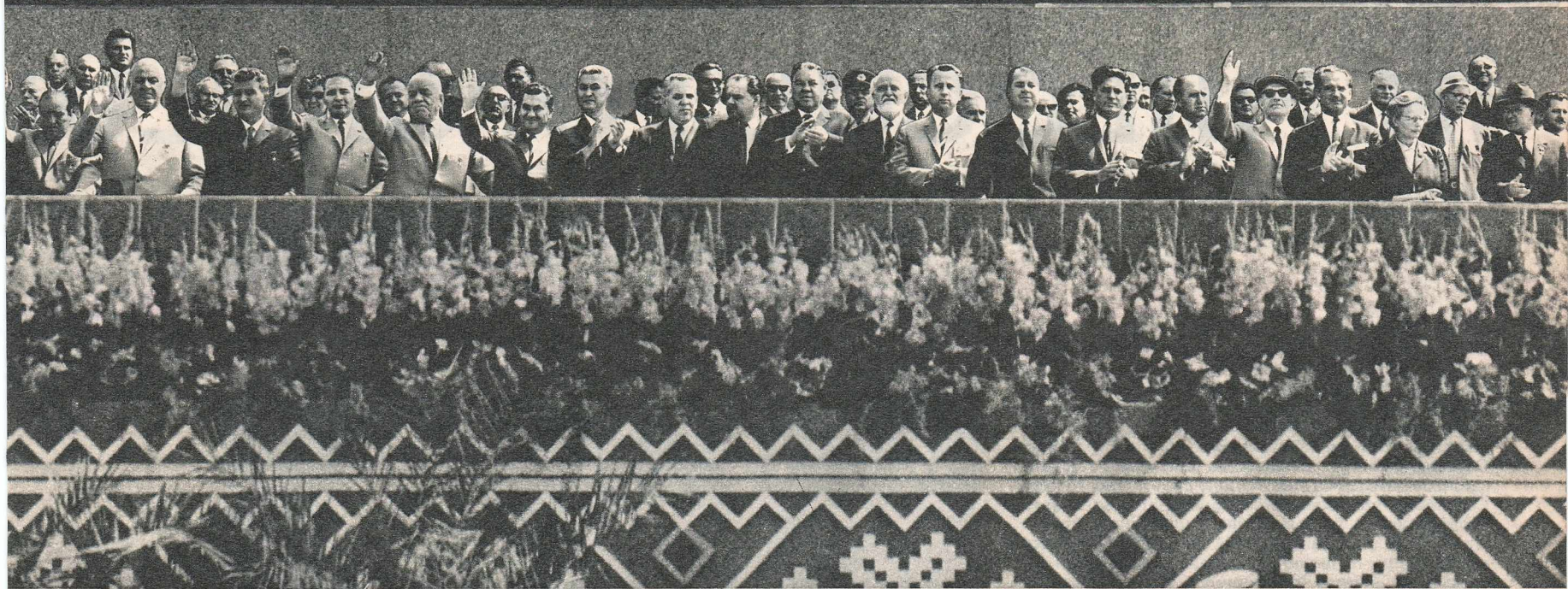

◀ Din fluviul nesfârșit al oamenilor muncii prezenți la marea sărbătoare se revărsat uriașele valuri de dragoste pentru patrie și partid.

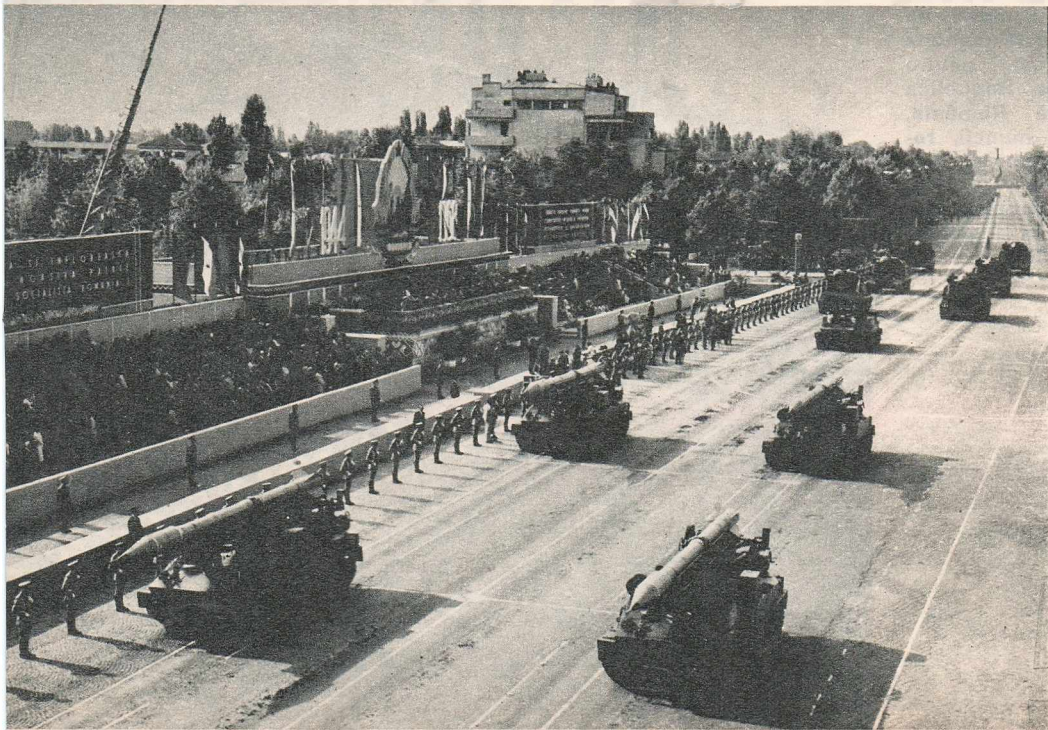

ELIBERARII ROMÂNIEI DE SUB JUGUL FASCIST

e a generației de mâine, care mulțumim
partidului pentru grija pe care o poartă
patriei.

Tribuna oficială din Piața Aviatorilor din Capitală.

Tinerețe, sănătate, vigoare — iată ce
au sugerat demonstrațiile sportive în
fața tribunei.

◀ Parada militară a demonstrat temei-
nica pregătire și măiestria armatei noas-
tre. În fotografie: trec, prin fața tribunei
oficiale, unitățile de rachete antitanc,
dirijate.

Prezentarea
grafică
Vasile
OLAC

COPERTA NOASTRĂ:

Primele automobile
românești „Dacia-1100“

Fotografie de S. STEINER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața
Școlii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 4112,
Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TI-
PARUL executat la Combinatul poligrafic
«Casa Școlii».

◀ Clipe de neuitat. Muncitori din întreprinderi țărani de pe ogoare intelectuali, au avut prilejul să se întâlnească nemijlocit cu conducătorii de partid și de stat în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, să le vorbească despre treburile județului lor, să primească prețioase îndrumări, calde în demnuri.

ÎN MIJLOCUL POPORULUI

Vizita conducătorilor de partid și de stat în județele Brașov, Covasna și Harghita a constituit o nouă și puternică manifestare a unității — pe care nimeni și nimic n-o poate clinti — dintre partid și popor. Zecile de mii de oameni, constructori de tractoare și de autocamioane, țărani cooperatori, oameni de știință, cetățeni români, maghiari, secui, germani din Brașov, Sf. Gheorghe, Covasna, Odorheul Secuiesc au întâmpinat pe conducătorii de partid și de stat, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, într-o atmosferă de indescritibil entuziasm. Femei și bărbați, tineri și bătrâni și-au reafirmat dragostea fierbinte și atașamentul față de partid și de cauza socialismului, reinnoindu-și angajamentul de a-și închina toată puterea lor de muncă îndeplinirii politicii partidului și guvernului în toate domeniile de activitate. Adresându-se zecilor de mii de oameni ai muncii întruniți în mitinguri la Brașov, Sfântu Gheorghe, Miercurea Ciuc, Odorheul Secuiesc, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că a se consulta cu oamenii muncii din întreprinderi, din sate, din instituții, din diferitele localități ale patriei, a devenit pentru conducătorii de partid și de stat o practică permanentă în opera de construcție socialistă: «...pentru ca, împreună, să stabilim cum să acționăm mai bine pentru a asigura mersul înainte, tot mai hotărât, al patriei noastre pe calea bunăstării» — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, în aplauzele și puternicele urale ale participanților la mitingul de la Miercurea Ciuc.

După ce a relevat succesele obținute de oamenii muncii din cele trei județe vizitate, în toate domeniile vieții economice, sociale, culturale, și a dat indicații prețioase în legătură cu dezvoltarea pe mai departe a județelor vizitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a explicat încă o dată atitudinea țării noastre față de evenimentele internaționale de arzătoare actualitate. Dând expresie părerii unanime a întregului nostru popor, secretarul general al Comitetului Central al partidului nostru a subliniat credința neclintită că nimic nu poate împiedica o bună colaborare și cooperare cu țările socialiste, pentru că numai în felul acesta poate fi asigurat mersul înainte al tuturor țărilor socialiste. «Prietenia — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — este rezultatul unei colaborări deschise, frățești, care să se bazeze pe libera, liberă și iar liberă adeviziune a întregului popor. Numai așa forța și unitatea țărilor socialiste vor fi de neînvins».

Mereu în mijlocul poporului, conducătorii de partid și de stat, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, dau un strălucit exemplu de aplicare în viață a orientării Congresului al IX-lea în direcția largirii continue a democrației noastre socialiste, care să permită participarea activă a tuturor cetățenilor patriei la elaborarea și îndeplinirea politicii partidului nostru.

◀ Precum se vede, brașovenii ieșiți cu mii în număr pe străzi să salute pe conducătorii de stat și de partid n-au vrut să țină seamă de ploaia torențială și entuziasmul lor nu s-a manifestat cu mai puțină căldură.

◀ Înfrățiți de idealurile comune ale construcției socialismului, de sentimentele comune ale dragostei pentru patria lor, Republica Socialistă România, oamenii muncii, români, maghiari, germani, secui, au venit în număr impresionant la întâlnirile cu conducătorii iubiți.

«AVEM NEVOIE SĂ ÎNTĂRIM ȘI SĂ SUDĂM ȘI MAI MULT UNITATEA ÎNTREGULUI NOSTRU POPOR; FIECARE LA LOCUL SĂU DE MUNCĂ, MUNCITOR, ȚĂRAN, INTELLECTUAL, SĂ FACĂ TOTUL PENTRU A REALIZA SARCINILE CE-I REVIN».

(Din cuvîntarea rostită la Brașov, în ziua de 26 august, de către tovarășul

NICOLAE CEAUȘESCU)

APROBĂM PRINCIPIILE POLITICII EXTERNE A PARTIDULUI ȘI GUVERNULUI

ACEȘTEA SÎNT SIMȚĂMINTELE NOASTRE!

Din Declarația recentă a Marii Adunări Naționale, cît și din cuvîntările conducătorilor de partid și de stat ținute la adunările care s-au desfășurat în întreaga țară, se desprinde clar caracterul profund constructiv al principiilor politice externe ale partidului nostru. Ele vădesc încă o dată preocuparea pentru asigurarea unui climat de prietenie strînsă și colaborare creatoare între toate țările socialiste, de pace și înțelegere în lume. Judecata sănătoasă a partidului, cuvîntul său plin de adevăr demonstrează o deplină principialitate și un puternic spirit de răspundere față de poporul nostru, față de cauza unității țărilor socialiste, a mișcării comuniste, a păcii în lume.

Prin politica sa internă și externă, partidul și guvernul nostru dau expresie clară năzuințelor întregii națiuni. Realizînd această politică a fost făurită la noi o viață nouă, iar acum ne îndreptăm cu pași siguri spre noi victorii în construcția socialismului. «**A construi socialismul, a construi comunismul** — a afirmat tovarășul Nicolae Ceaușescu la adunarea populară de la Sf. Gheorghe — înseamnă a crea o industrie puternică, o agricultură înaintată, o știință înaintată, o cultură avansată, un trai tot mai ridicat al întregului popor. Numai așa poporul va vedea că socialismul reprezintă înfăptuirea năzuințelor sale de veacuri de a trăi liber, independent, de a putea să valorifice multilateral posibilitățile tuturor membrilor societății, fără deosebire de naționalitate».

Exprimîndu-mi simțămintele personale cît și pe cele ale tovarășilor mei de muncă, asigur conducerea partidului și statului că voi răspunde prin fapte la înaltele chemări ale patriei noastre socialiste.

Ștefan MERCARE
tehnician «Electrofar»,
București

DE PARTEA RAȚIUNII ȘI ÎNTELEPCIUNII

Ca cetățean al patriei noastre, ca scriitor de limbă maghiară, îmi

exprim deplina și însuflețita mea adeviune față de politica internă și externă a partidului nostru, față de lupta sa consecventă pentru binele păcii și securității internaționale. A adera la ele înseamnă a fi de partea rațiunii și a înțelepciunii. Numai ele sînt în stare să dea răspunsul convenit problemelor frămîntatei noastre epoci, numai ele pot să asigure unirea tuturor forțelor care acționează în slujba progresului omenirii.

MÉLIUSZ József

CU TOTII ÎN JURUL PARTIDULUI

Țin să afirm cu toată tăria că documentele de partid și de stat, cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu, exprimă fără tăgadă gîndurile, simțămintele și voința poporului nostru. În politica internă și externă a Partidului Comunist Român și a statului nostru, politică pusă pe de-a-ntregul în slujba construirii socialismului, poporul nostru nu vede altceva decît propria sa politică de prosperitate și fericire.

Încrederea și unanimitatea cu care întregul popor sprijină și înfăptuiește politica partidului și guvernului nostru, sprijinul deplin al oamenilor muncii sînt chezașia că vom continua neabătut înfăptuirea acestei politici. Poporul român este mai unit ca oricînd și nimic în lume nu va putea clinti unitatea sa de monolit, hotărîrea sa de a făuri socialismul și comunismul în România, de a-și aduce contribuția la cauza generală a socialismului, de a apăra cuceririle revoluționare, independența și suveranitatea patriei noastre socialiste.

Am avut cîntea să-i primim, recent, în uzina noastră, ca oaspeți, pe tovarășii Nicolae Ceaușescu și Santiago Carrillo. Ideea care a fost dezvoltată în cuvîntările oaspeților noștri, și anume că a întări patria, a pune brațele și inteligența, pasiunea și talentul în slujba dezvoltării economiei și culturii ei, este una din cele mai importante datorii internaționaliste ale oamenilor muncii din țările socialiste, ni s-a părut fiecăruia dintre noi, cei de la «Grivița roșie», pe cît de dreaptă pe atît de mobilizatoare.

Cea mai fierbinte dorință, aș îndrăzni să zic ambiția mea supremă, este să-mi îndeplinesc cu exigență toate sarcinile ce-mi revin. Conștient fiind că în acest fel contribu, alături de ceilalți oameni ai muncii

din România, la dezvoltarea continuă a patriei noastre socialiste.

**Constantin GIONEA, director
la uzinele «Grivița roșie»**

ADEZIUNE CONVINSĂ ȘI NECONDIȚIONATĂ

Aprobarea profund responsabilă, adeviunea unanimă cu care a fost primită Declarația Marii noastre Adunări Naționale, în care se reafirmă cu forța proprie adevărului principiile care călăuzesc politica externă a partidului și statului nostru, căldura cu care, în cursul vizitelor lor de lucru în Transilvania, conducătorii de partid și de stat, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, au fost întîmpinați, încrederea deplină cu care oamenii muncii de la noi se sfătuiesc cu conducătorii, expresie a democratismului vieții noastre politice, tot ce gîndim și trăim în aceste zile, sînt dovezi de o elocvență vibrantă a unității de granit dintre partidul, guvernul și poporul român, o mărturie inflăcărată că oamenii muncii din patria noastră vād în politica noastră internă și externă propriul lor program de viață. Sîntem un popor liber și independent, constructor al socialismului. Ne edificăm orînduirea pe baza principiilor marxist-leniniste, în conformitate cu condițiile noastre specifice. Aparținem mării familii a țărilor socialiste, credincioși legăturilor de prietenie și colaborare cu aceste state. Întărirea și consolidarea fiecărui stat socialist este o contribuție valoroasă la întărirea și consolidarea sistemului socialist mondial. Respectul sacru pentru independența și suveranitatea fiecărui stat în parte impune ca toate punctele de vedere ridicate în cadrul dezvoltării relațiilor între aceste state să fie examinate, analizate și judecate într-un profund spirit tovarășesc. Numai în acest chip pot fi găsite soluțiile optime care să ducă la întărirea coeziunii lagărului păcii și la descurajarea speranțelor unicului dușman comun al sistemului socialist: imperialismul.

Ca om de cultură, profund interesat în propășirea necontenită a României socialiste, unica formă de viață care asigură dezvoltarea plenară a personalității umane, îmi declar adeviunea convinsă și necondiționată la politica internă și internațională a statului român.

Aurel BARANGA
scriitor

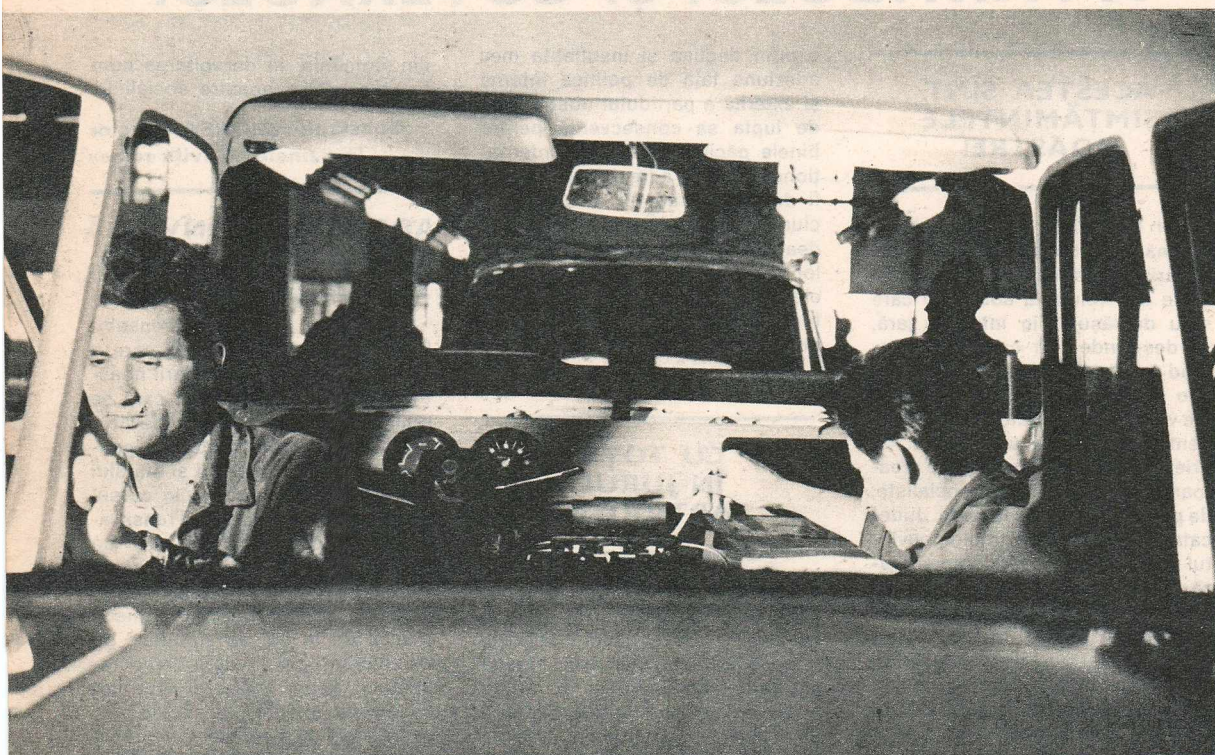

▲ Un salut din adîncul inimii pentru gazdele primitoare.

Nr. 36
31 AUGUST
1968

Se montează «bordul»...

Pe banda aeriană a montajului mecanic caroseriile curg în flux continuu...

Cu trezeci de ani în urmă Piteștiul era un frumos dar insignifiant; acum douăzeci de ani un oraș care începea să descopere era în plină dezvoltare; aproape de zece ani se vorbește ca despre un oraș tânăr, plin de forță, în plin de înnoiri, cu o creștere demografică spectaculoasă. Pentru prima oară în limbajul public Piteștiul consacră noțiunea «platformă industrială», noțiune foarte concretă de dezvoltare pentru că în jurul lui fabricile se perlează ca o centură.

Pentru Pitești luna august 1968 a însemnat un debut: intrarea în funcțiune a uzinei de automobile. Nu se face neapărat o călătorie pînă la noua uzină ca să afli vînzătorului. Piteșteanul, amabil, îți va vorbi de el ca un om bine informat, cu o mîndrie adeseori nerecunoscută. Oriunde ai fi în aceste zile, într-o vizită la o familie, sau în centrul hiperaglomerat al urbei, într-o conversație cu cineva, simți atmosfera vibrantă a acestui eveniment. Piteștii comentază, se bucură, e mîndru.

Amplasată într-un cadru pitoresc, Uzina de automobile din Pitești este o construcție modernă. Culoarea albastră a cerului domină și frapează ochii, integrînd funcțional imensitatea monobloc în ambianța înconjurătoare.

— În prima fază în care ne aflăm — ne spune șeful de secție, inginerul Manole Sechi — uzina intră în fabricație în secție compusă din numeroase ateliere: de asamblare, de vopsitorie, de confecțiuni și montajul tapetelor, instalației electrice și întregului echipament legat de car. Trebuie să adăugăm de asemenea atelierul de montaj motor, unde se montează grupul propulsor și alte piese.

Atelierele noastre sînt dotate cu echipament și utilaje cele mai moderne, care fac posibilă realizarea autoturismului în flux continuu. Cînd uzina va funcționa la capacitatea maximă, de pe banda de montaj va coborî din 7 în 7 minute câte un vehicul! În această fază — intermediară pentru producerea autoturismului «Dacia 1100» și ne pregătim ulterior, să diversificăm fabricația. Reperele și ansamblurile sînt importate acum de la partenerul nostru extern, «Renault», urmînd ca în final întreaga fabricație să fie asimilată de industria românească, producîndu-se și alte tipuri de automobile.

...În hala de montaj, o gamă variată de culori frapează ochii autoturismele trec încet pe bandă și la fiecare post de lucru fac un scurt popas, unde li se montează echipamentul necesar părăsind banda, intră în «probele de casă».

PASIUNE ȘI... TINEREȚE

În conversațiile pe care le-am avut în uzină am înțeles din repetate rînduri despre oamenii care lucrează aici. În descrierea lor n-a lipsit cuvîntul pasiune. Pasiune pentru automobil, pentru tehnică. Noi am mai adăugat entuziasmul atît de caracteristic tinereții. Pentru că, de la început, trecînd prin halele de o remarcabilă curățenie și oameni pe care îi întîlnești sînt tineri și cîteodată foarte tineri.

De unde au venit și cum au venit? Sînt întrebări firești și le pune reporterul. Dar înainte de a trece la succintele biografii trebuie să remarcăm seriozitatea și profesionalismul și pregătirea acestor cadre în uzinele cu producție din țară sau în Franța. Un amănunt nu lipsit de semnificație: cei care s-au specializat la «Renault» au lucrat, în timpul stagiului, la montarea unui automobil de la început pînă la sfîrșit.

Inginerul Ștefan Leca are 35 de ani, este șeful secției de montaj și a venit de la Steagul roșu.

— Doream să lucrez într-o uzină modernă — ne mărturisește. Poate, mai precis, la una care reprezintă ultima etapă în dezvoltarea tehnicii, pentru că, trebuie să precizez că și Steagul roșu

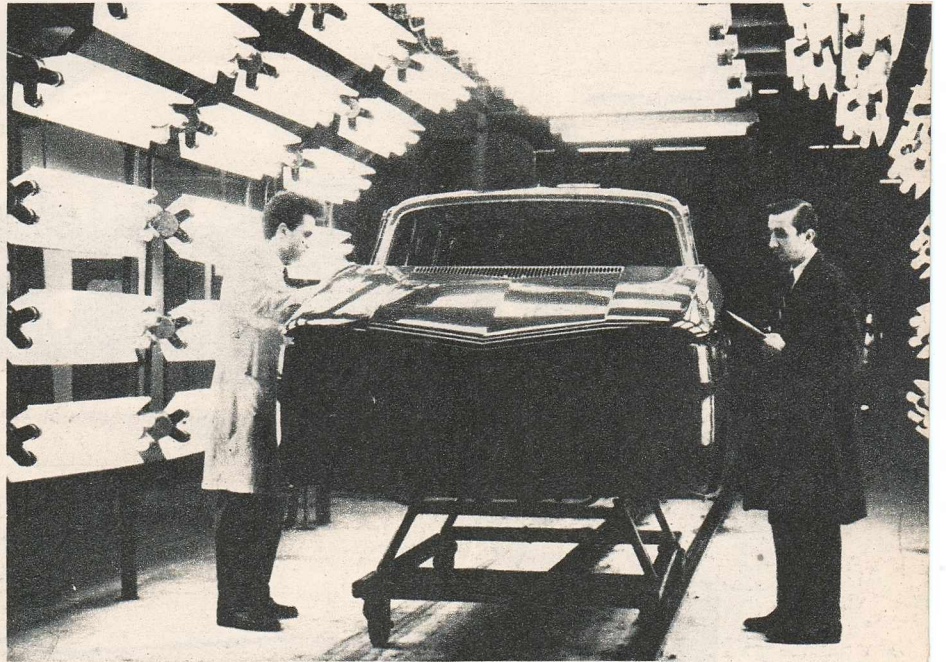
(Continuare în I)

DEBUTUL PRIMULUI AUTOMOBIL ROMÂNESC

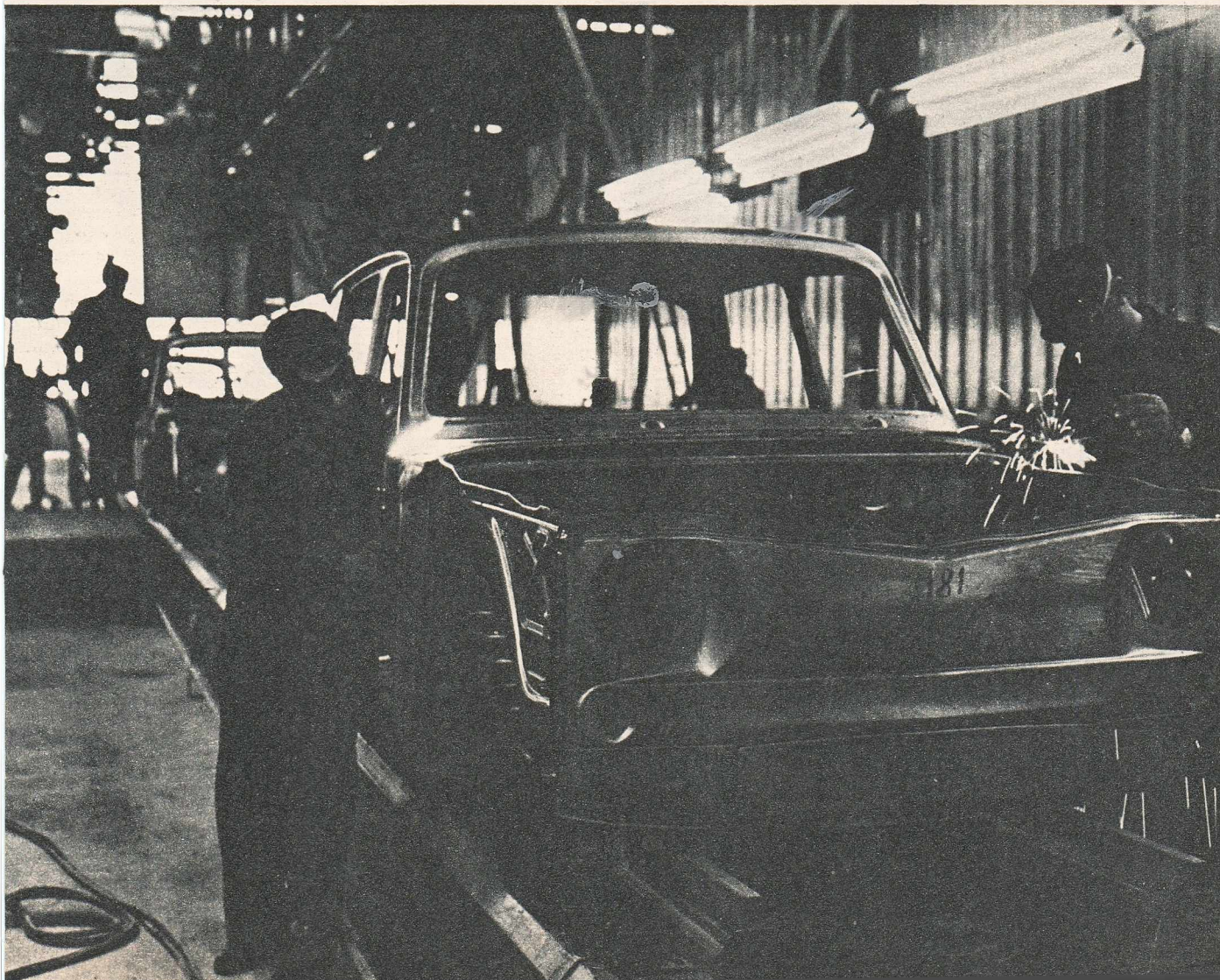
«DACIA 1100» PLEACĂ LA DRUM...!

Reportaj de C. BOZBICI — Fotografii de S. STEINER

*Atenția e mărită: se controlează calitatea
lacului după vopsire.*

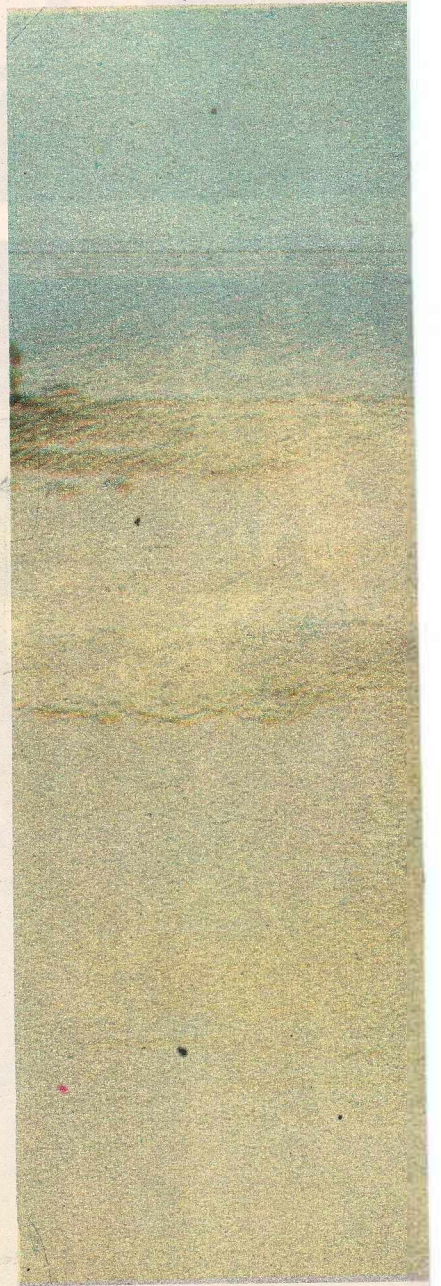
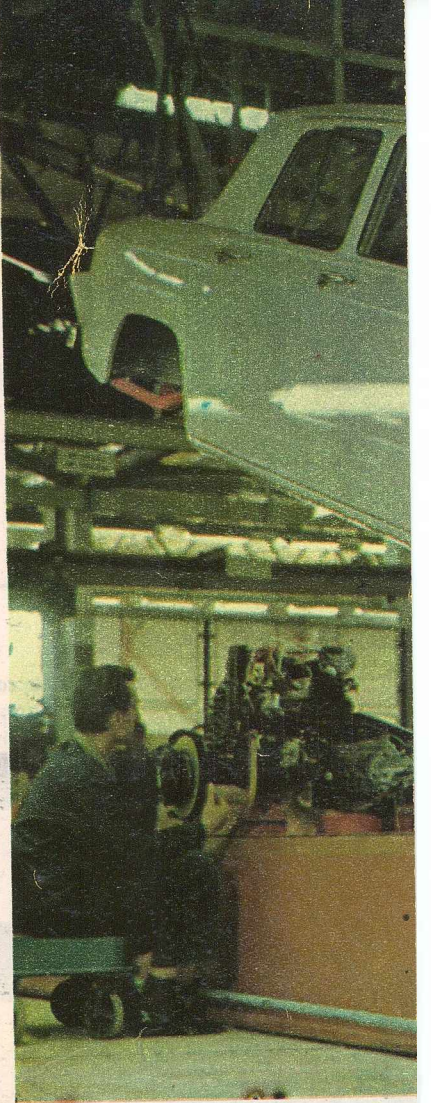

*În lumina puternică, caro-
seria e supusă unei severe
verificări: vopsirea trebuie
să fie impecabilă:*

*Un popas pe linia de montaj,
și sudorii încep asamblarea
caroseriei.*

Una din operațiile finale: se montează tapițeria.

o uzină modern utilată. E o aspirație, de care cred că nu sînt străini confracții mei, setea aceasta de nou. Au trecut multe luni de la venirea mea aici, s-au întîmplat multe evenimente. Punerea în funcțiune a unei asemenea fabrici nu e un lucru ușor. Acum sîntem la ora satisfacțiilor: primele noastre automobile au demarat...

Mai plină de emoție și chiar palpitantă a fost venirea inginerului Dietrich Schorch de la depoul auto din Timișoara. De la început recunoaște că automobilismul e una din pasiunile sale neschimbătoare. Și într-o zi a expediat o scrisoare...

— Nu știam nici măcar unde e uzina. Am scris ziarului din Pitești. Mi-a răspuns.

Două tentative de angajare, două eșecuri. S-a angajat la o întreprindere de montaj: «Așa eram mai aproape». În sfîrșit, a treia încercare.

— I-am explicat directorului general motivul care m-a determinat să solicit angajarea. M-a ascultat și m-a întreat:

— Cînd poți să vii la lucru?

— Mîine — i-am răspuns.

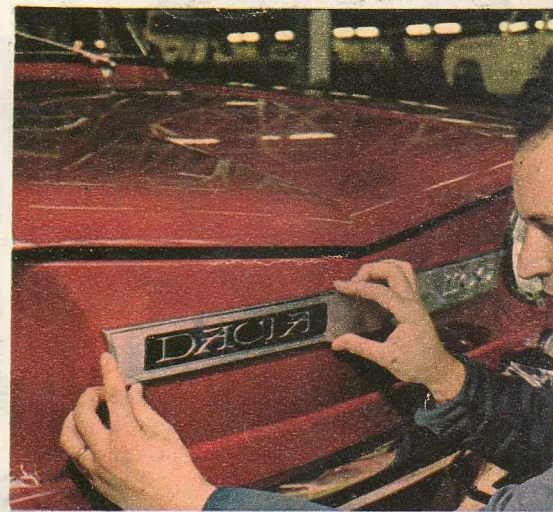
Iată un vis împlinit. A lucrat în cadrul serviciului de investiții și s-a ocupat de construirea centralei termice. Acum e șeful sectorului recepție, montaj general și pistă de încercare. La 28 de ani, e ceva...

Nicolae Andreev a trebuit să-și plătească dorința de a se afla aici și pasiunea pentru automobile cu amărăciune. Un coleg de-al nostru de la ziarul gălățean a scris că e o «pasăre călătoare». Noi însă nu credem.

— De cînd am auzit de construcția uzinei m-am hotărît să fiu printre cei care vor construi automobilul românesc. Aș zice că nu se putea altfel. Era ca un destin... Copil fiind, intram în atelierul tatii, care este tîmplar, și îmi făceam motoare din lemn. Pasiunea a rămas statornică. Întîmplarea a făcut să urmez

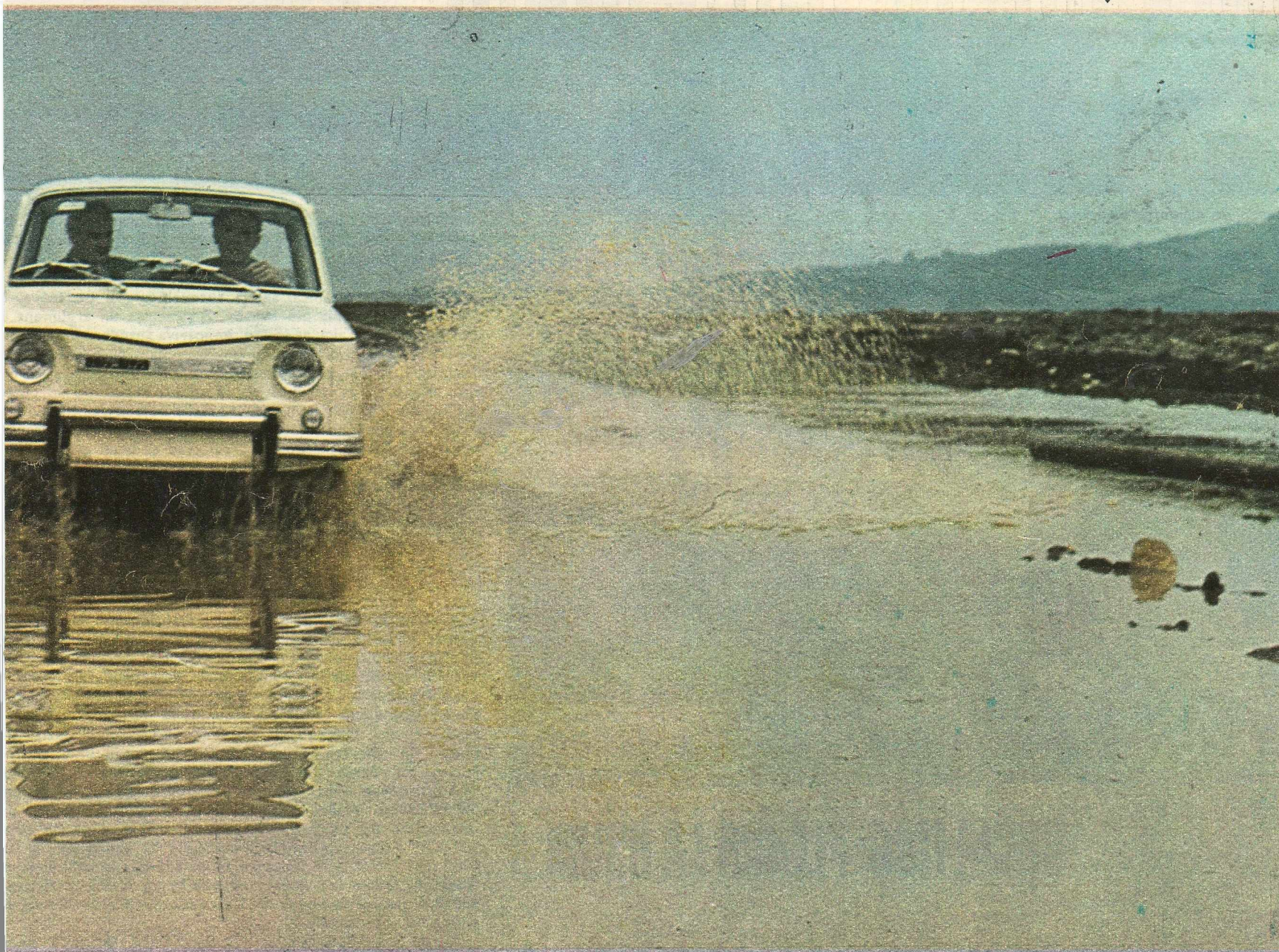
(Continuare în pag. 10)

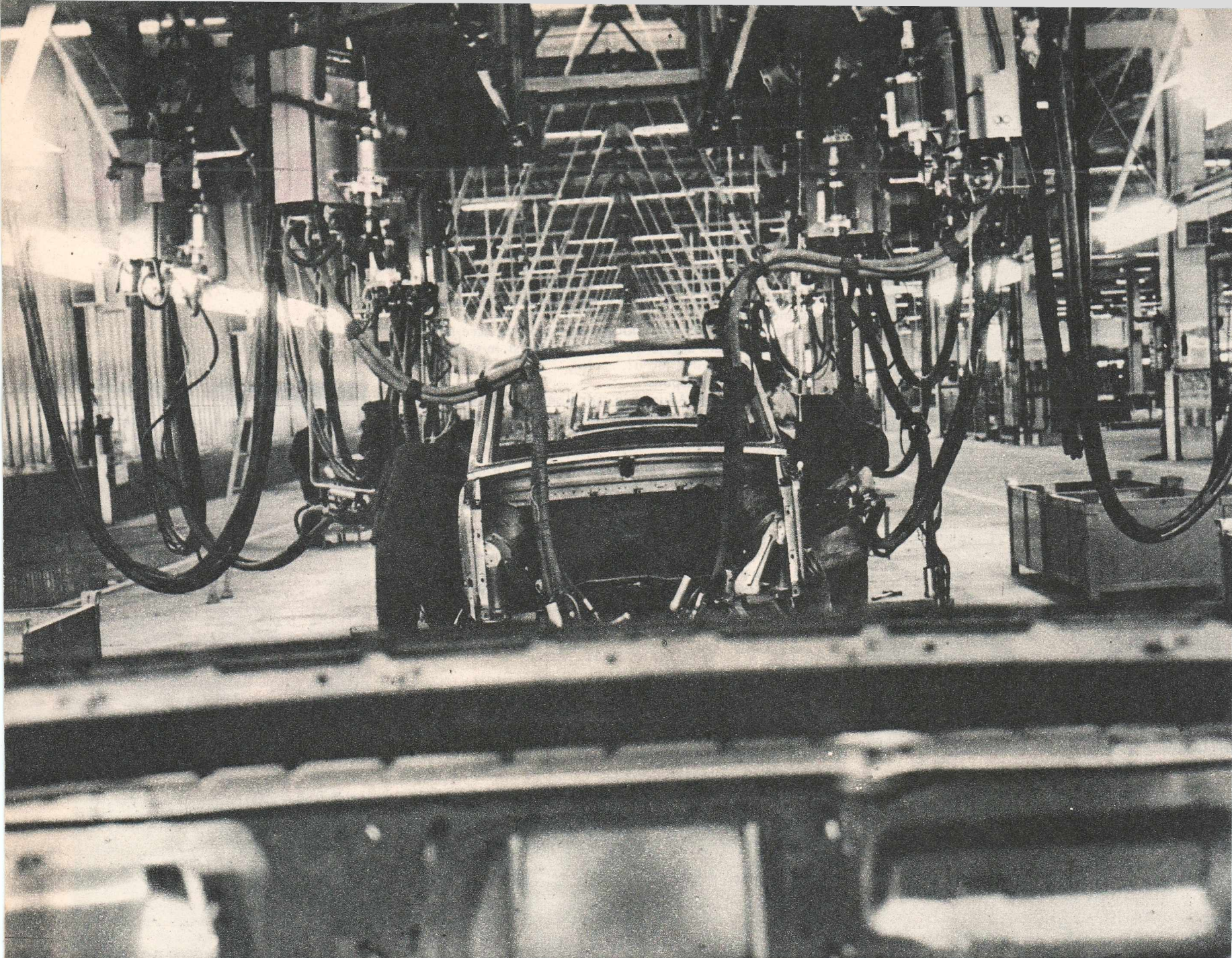
«DACIA 1100» PLEACĂ LA DRUM...!

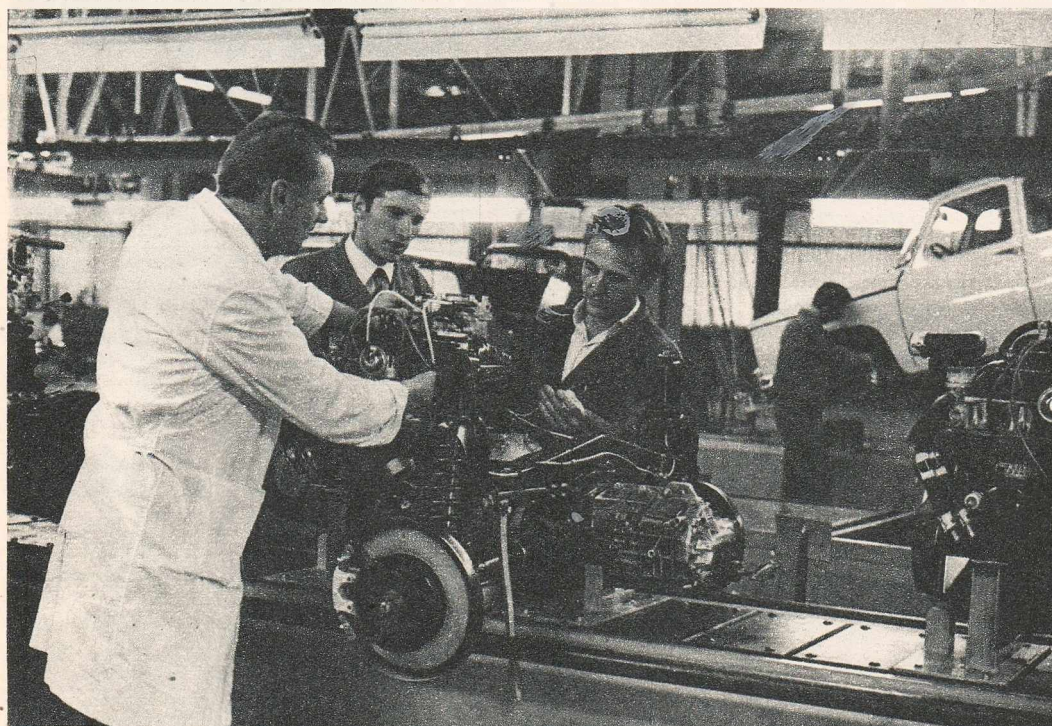
◀ Fază în montajul motorului.

Pe pista de încercare...

Banda de montaj a motorului.

«DACIA 1100» PLEACĂ LA DRUM...!

Atelierele uzinei sînt dotate cu utilaj și echipament din cele mai moderne, care fac posibilă montarea autovehiculului în flux continuu.

Facultatea de mecanică, secția autovehicule și tractoare, la Institutul politehnic din Brașov. E și acesta un argument în destin. Am sosit aici, aș spune, împotriva tuturor. Cu demisiile de la I.R.T.A., cu o bătălie în familie — care nu putea să înțeleagă cum accept să pierd unele avantaje materiale și să mă mut într-un oraș necunoscut. În sfîrșit, repet, nu se poate alt fel. Am fost primit în cadrul acestui colectiv cu încredere am învățat enorm de multe lucruri, m-am specializat în Franța am o răspundere însemnată. Deci cred că n-am greșit și n-am fost o bătălie pierdută. Ba dimpotrivă.

După părerea noastră, tînărul șef al biroului tehnologic din cadrul serviciului tehnolog-șef are dreptate.

Cîți oameni, atîtea biografii și pasiuni arzătoare. Noi ardeam doar cîteva, pentru a ilustra o tendință.

VIRTUȚI

N-am putea încheia prezentarea acestor imagini fără o vorbă despre virtuțile primului tip de automobil «Dacia 1100». În primul rînd trebuie să precizăm pe scurt cîteva dintre caracteristicile constructive și funcționale ale vehiculului: amplasarea echipamentului de tracțiune monobloc pe consola din spate asemănătoare unei serii de automobile de mare răspîndire (Volkswagen, Simca-1 000, Fiat-850, Skoda 1 000 etc.); un motor tip «Sierra», cu 4 cilindri verticali, în linie, motor robust, cu rezerve de putere remarcabile; suspensie realizată prin arcuri helicoidale și amortizoare telescopice; sistem de frînare cu frîne disc pe toate patru roțile; rezervor de combustibil de 38 litri, care asigură o autonomie de circa 550 km; viteze sincronizate; instalație de climatizare și, în sfîrșit, performanțele: viteză maximă 135 km pe oră, consum 6,8 litri la 100 km la o viteză medie de 75 km pe oră, accelerație 400 m la plecare de pe loc în 21 secunde, 1 000 m la plecare de pe loc în 39,3 secunde.

Acesta este automobilul «Dacia 1100», căruia îi urăm drum bun pe șoselele țării!

APARAT ROMÂNESC PENTRU DIAGNOSTICAREA CANCERULUI PIELII

Deoarece posibilitățile actuale de tratament în cancer sînt strîns legate de depistarea lui cît mai precoce, numeroase metode încearcă descoperirea lui «în fașă». Astfel, pentru tumorile pielii au fost puse la punct o serie de procedee care detectează celulele canceroase în funcție de lumina pe care acestea o reflectă.

Recent, la Institutul medicofarmaceutic din București, inginerul Alexandru Ciureș și tehnicianul Dan Cernicanu au realizat un aparat original pentru diagnosticarea cancerului epitelial prin măsurarea caracterelor cromatice ale corpurilor opace.

Aparatul se bazează pe «aprecierea» unei surse de lumină monocromă, reflectată de piele. Față de procedeele cunoscute, se pare că pe această cale se stabilește nu numai prezența unui cancer incipient, ci și posibilitatea pielii de a genera tumori canceroase, în funcție de culoarea epidermei.

ULTRASUNETELE LA CENTRUL DE REUMATOLOGIE DIN BUCUREȘTI

Ultrasunetele pătrund din ce în ce mai mult, sub diverse forme, în arsenalul terapeutic al medicinei moderne. Avînd printre altele «talentul» de a transmite sau difuza în țesuturi diverse medicamente, ultrasunetele sînt adesea combinate cu acțiunea terapeutică a unor substanțe chimice.

O metodă de acest fel a fost aplicată la Centrul de reumatologie din București. Este vorba de «ultrasonofoarea cu hidrocortizon» — procedeu care constă în introducerea preparatului cortizonic în profunzimea țesuturilor cu ajutorul ultrasunetelor. Pentru aprecierea eficacității metodei au fost urmărite concomitent două loturi de bolnavi «matorii» la care s-a administrat, la primul, medicamentul prin injecții, iar la celălalt un tratament cu ultrasunete fără medicament.

Rezultatele au fost concludente: metoda combinată — ultrasunete cu hidrocortizon — s-a dovedit superioară fiecărei din cele două procedee aplicate separat. Tratamentul este bine suportat de bolnavi și duce la modificarea favorabilă a stării locale și generale.

AGLOMERAȚIE PE MAGISTRALELE COSMOSULUI

Circulația pe magistralele văzduhului extraterestru începe oare să amintească pe cea de pe un mare bulevard? Nu încă, și totuși... Doar

cîțiva ani ne despart de momentul cînd lansarea primului satelit artificial al Pămîntului a provocat o vîlvă uriașă, în timp ce nimeni, în afară de specialiști, n-a manifestat vreun interes deosebit față de informația recentă că numărul obiectelor spațiale care se rotesc în jurul globului nostru a depășit respectabila cifră de 3 100. Veteranul aflat pe orbită este «Explorer 1», și el a «împlinit» zece ani la 31 ianuarie.

Natura sateliților este extrem de diversă, începînd cu prototipuri de astronave pentru viitoare zboruri interplanetare și terminînd cu sateliții meteorologici și cei utilizați în scopuri de recunoaștere aeriană. Este interesant de remarcat că tehnica fotografierii Pămîntului din satelit a atins o finețe aproape incredibilă. Într-adevăr, o astfel de fotografie poate releva, în condiții atmosferice favorabile, pînă și niturile unei rachete aflate la sol!

Ne întrebăm la ce extreme va ajunge această tehnică a observării «de sus» dacă va progresa în același ritm ca pînă acum. Poate se vor fotografia și gîndurile furnicilor umane din obiectivul aparatului?

BACTERIILE LA LUCRU

O nouă metodă biologică de extracție a sulfului din ghips se bazează pe izolarea unei bacterii care, în condiții naturale, reduce sulfatul de calciu cu formare de hidrogen sulfurat. Se speră că prin această metodă lipsa de sulf ce se resimte tot mai acut într-o serie de regiuni ale pămîntului, care dețin importante zăcăminte de sulfat de calciu, va putea fi intrucîtva remediată. Se preconizează astfel utilizarea ei în Australia, un continent sărac în sulf sau sulfuri dar bogat în zăcăminte de sulfat de calciu.

UN SUCCES AL CHIRURGIEI DIN R.P. CHINEZĂ

— extirparea unei tumori
de 45 kg —

În vara anului 1964, Zhang Qiu Tiu, o femeie în vîrstă de 33 de ani din provincia Hă-pei, districtul Man Cheng, a simțit dureri ciudate și a avut senzația existenței în abdomen a unei excrescențe. Excrescența s-a dezvoltat fără încetare determinînd o creștere nefirească a abdomenului, iar greutatea corporală a sporit treptat pînă la aproape 100 kg. Din cauza presiunii exercitate de tumoarea în creștere asupra cavității toracice, bolnava respira cu foarte mare greutate. După un timp ea nu se mai putea mișca, nu se mai putea îndoi din mijloc; zi și noapte stătea în genunchi sau culcată pe o parte. La genunchi i se formase o crustă dureroasă.

Bolnava a fost transportată la un spital militar din Pekin, unde, după un examen medical amănunțit (au fost necesare peste 40 de tipuri de analize medicale), medicii au ajuns la concluzia că tumoarea are un caracter benign și că este deci posibilă extirparea pe cale chirurgicală. Dată fiind mărimea neobișnuită a tumorii, a fost necesară punerea la punct a unei aparaturi chirurgicale adecvate unei astfel de operații. Extirparea tumorii a necesitat efectuarea a două incizii totalizînd 95 cm (din partea stîngă de jos a abdomenului pînă în partea dreaptă de sus).

După o muncă încordată care a durat 13 ore, echipa de chirurși a reușit extirparea unei tumori de 45 kg — dimensiune rar întîlnită în analele medicinei. În urma operației, starea bolnavei s-a ameliorat rapid, astfel că după șase zile i s-au scos copcile, iar după încă două zile a putut să facă deja primii pași...

CELIBATARI— «CANDIDAȚI» LA ACCIDENTE?

Cercetări întreprinse de conf. dr. V. Coroi, de la catedra de medicină socială de la I.M.F. București, au evidențiat o serie de relații interesante între conducătorii auto responsabili pentru accidente de circulație. Astfel, din studiile statistice a reieșit că cei căsătorii provoacă mai puține accidente de circulație decît cei necăsătorii, văduvi sau divorțați. În concluzie...

MEMORIE... CONCENTRATĂ

Un procedeu de demagnetizare a unor puncte, urmat de remagnetizarea acestora, aplicat unui film de mangan-bismut, permite depunerea a peste un milion și jumătate de date pe o suprafață de un centimetru pătrat. Aceste rezultate au fost obținute de un grup de cercetători de la Universitatea din Texas și de la Institutul tehnologic din California.

FIER... DIN LUNĂ

Într-un articol publicat de K.H. Sun de la Westinghouse Research Laboratories, Pittsburg, Pennsylvania, autorul reia problema prezenței eventuale a fierului, aluminului și magneziului pe suprafața Lunii. Pe baza informațiilor furnizate de nava cosmică Surveyor V și în lumina unor ipoteze formulate anterior se desprinde concluzia că 10-20% dintre substanțele sus-amintite se află în formă de elemente, dar prezența aluminului și magneziului metalic încă nu este definitiv verificată.

ore literare și ore antiliterare

O schismă tinde să se producă în mica lume a emisiunilor culturale. Discuțiile conduse de Sînziana Pop, dialogurile între Nichita Stănescu și Eugen Simion au deschis unora dintre rubricile literare ale televiziunii orizonturi către care altele — cele mai multe — nici nu-și propun măcar să aspire. Indiferente la criticile tot mai tăioase ale «Gazetei literare» (dar care rubrică a televiziunii își pleacă urechea la glasul unui cronicar avizat?), acestea din urmă se tîrsc pe terenul plat al mediocrității. Au două ipostaze favorite: una este prelegerea didacticistă, seacă, pe o temă atît de specioasă de istorie a literaturii sau de filologie, încît nu interesează practic pe nimeni. Cercetătorii profesioniști nu se documentează urmînd emisiunile televiziunii, iar publicul larg rămîne absolut indiferent cînd i se vorbește despre frecvența folosirii mai mult ca perfectului în opera de tinerțe a unui scriitor din secolul trecut. A doua ipostază este înscenarea unor momente din viața scriitorilor sau ecranizarea pedestră a unor fragmente din operele lor. Toate emisiunile para și subliterare sînt de fapt antiliterare și îndeplinesc, indiferent de bunele intenții ale «realizatorilor», o funcție socială precisă: îndepărtează de universul culturii pe cei ce au neșansa sau prostul obicei de a le urmări.

O dată pentru totdeauna ar trebui să se renunțe la prejudecata potrivit căreia celor de vîrstă școlii sau celor ce n-au absolvit în tinerțe școli înalte li se poate oferi marfă culturală cu rabat de calitate. Vorbeam în cronica precedentă despre tehnica infailibilă a deprecierei gustului public prin alimentarea lui cu surrogate. În domeniul la care ne referim acum primejdia este dublă: unii vor înghiți pe nerăsuflăte tot ceea ce li se oferă, bun sau rău, alții vor ajunge să considere că ceea ce ține de cultură e prea plicticos, prea neinteresant ca să merite măcar efortul de a fi urmărit. Și astfel oamenii sînt alungați departe de templul culturii pe două căi, în funcție de temperamentul lor. Televiziunea merge acum spre două programe paralele zilnic. Ceea ce o obligă să nu facă nici un compromis, să nu manifeste nici o toleranță în privința nivelului artistic, literar etc. În lipsa unor emisiuni corespunzînd unui gust subdezvoltat sau malformat, toată lumea va fi obligată să vadă și să asculte numai lucruri realmente bune. De voie, de nevoie se va deprinde, și mai tîrziu nici nu va mai accepta altele.

Cinism? Propovăduirea unei politici culturale de mîină forte? Nu, doar dorința de a extirpa cancerul prostului gust înainte de a fi format metastaze. Dacă ar fi fost lăsată în grija celor ce organizează de obicei partea ilustrativă a emisiunilor literare, prezentarea *Țiganiadei* s-ar fi încheiat, fără îndoială, printr-o prea pitorească și prea zgomotoasă desfășurare de forțe scenice, cu corturi, cai, zurgălăi, veșminte pestrice și țigănci nurlii. Nichita Stănescu și Eugen Simion au demonstrat că se poate și alt fel. Un tînar actor de talent, îndrumat inteligent, ne-a ajutat să pătrundem într-un mod extrem de agreabil în complexa și năstrușnică creație a lui Ion Budai-Deleanu.

Prima răspundere, răspunderea majoră și permanentă a emisiunilor literare, este, incontestabil, stîmularea și rafinarea receptivității generale față de fenomenul de cultură. Numai oameni înzestrați ci înșiși cu acest dar, și pe deasupra capabili să stîrnească și receptivitatea altora, trebuie lăsați să intre în studio în orele rezervate emisiunilor literare. Sînt poate zeci de poeți, prozatori, dramaturgi, critici cu vocație încă nedescoperită de animatori de televiziune. Ce-ar fi să fie căutați?

FUNDADOR
DOMECO
està... como nunca!

ANIS DEL MONO

BERNSTEIN

Café Isidoro de Prevlston

ELINEANTES ACADEMIA SECRETARIADO
CIMA

TEATRO
BENIZ

CINERAMA

DOCUMENTOS

GESTORIA PASAPORTES

Nallorquina

L.A.N.A.S.

Alond

MEDI

MADRIDUL În CONTRE-JOUR

Text de Gianfranco BIANCHI
Fotografii: i BIANCHI

meia spaniolă așa cum o veche tradiție ne-a obișnuit să
o imaginăm, așa cum se gătește și astăzi când asistă la
iride sau dansează flamenco.

Ceea ce te frapază în centrul orașului sînt
palatele băncilor — «los bancos». Clădiri mari,
solide, fără zorzoane arhitecturale — adevărate
centre ale puterii la Madrid și în întreaga
spanie. Templele capitalului financiar sînt concentrate
ntre Paseo del Prado și Avenida José Antonio — Gran Via,
im o numesc familiar madrilenii — artera principală a
spitalei spaniole. Clădirile lor, așezate una lângă alta,
conjoară construcția austeră a Cortesurilor, parlamentul
spaniol. Faptul că băncile stau grupate toate în jurul sediu-
i puterii politice nu este lipsit de semnificație.

«HOY, PARA HOY!»

Stau înșirați în număr impresionant, din zori și pînă
aptea tîrziu, în fața intrării băncilor. Gran Via, străzile
u iluminate din jurul ei, veșnic aglomerata piață Puerta
el Sol, lunga Calle de Alcalá sînt pline de orbi care vînd
ilete la loteriile cu extrageri în aproape fiecare zi a săp-
mîinii. Spre deosebire de cerșetori, care trebuie să ră-
înă la periferie ca să nu fie arestați, orbii se bucură de
rivilegiul legal de a staționa în centru, fiind considerați
ameni care depun o activitate utilă statului. De reverele
ainelor sau ale paltoanelor poartă atîrnate șiruri lungi
e lozuri colorate și numerotate, fixate cu ace. Alții le țin
i mină și, plimbîndu-se încoace și încolo ori așezați pe
ăunele pliante, scot sunete guturale care vor să fie o
ivitație la cumpărarea unui bilet: «Hoy, para hoy...» —
zi, pentru azi — adică extragerea lozurilor are loc chiar
stăzi. Strigătele lor, asemenea versului scandat al cîntă-
șilor populari spanioli, te însoțesc la tot pasul pe arterele
incipale, încercînd parcă să acopere zgomotele străzii.
Orbii — mi s-a spus — fac parte din istoria orașului.

DACĂ ÎNGERUL DV. PĂZITOR...

Astăzi Madridul este un oraș modern, plin de viață, care
rea să prezinte vizitatorului o înfățișare cu nimic mai
rejos de cea a altor capitale occidentale.

Reclamele cu neon au invadat fațadele palatelor din
entru; fiecare caută parcă s-o întrecă pe cea de alături.
ste evident efortul municipalității de a face din centrul
Madridului o feerică vitrină a Spaniei pentru uzul visita-
torilor străini. Traficul este intens, vitrinele viu luminate
î încărcate de mărfuri, construcțiile dovedesc eferves-
ența unui oraș în dezvoltare.

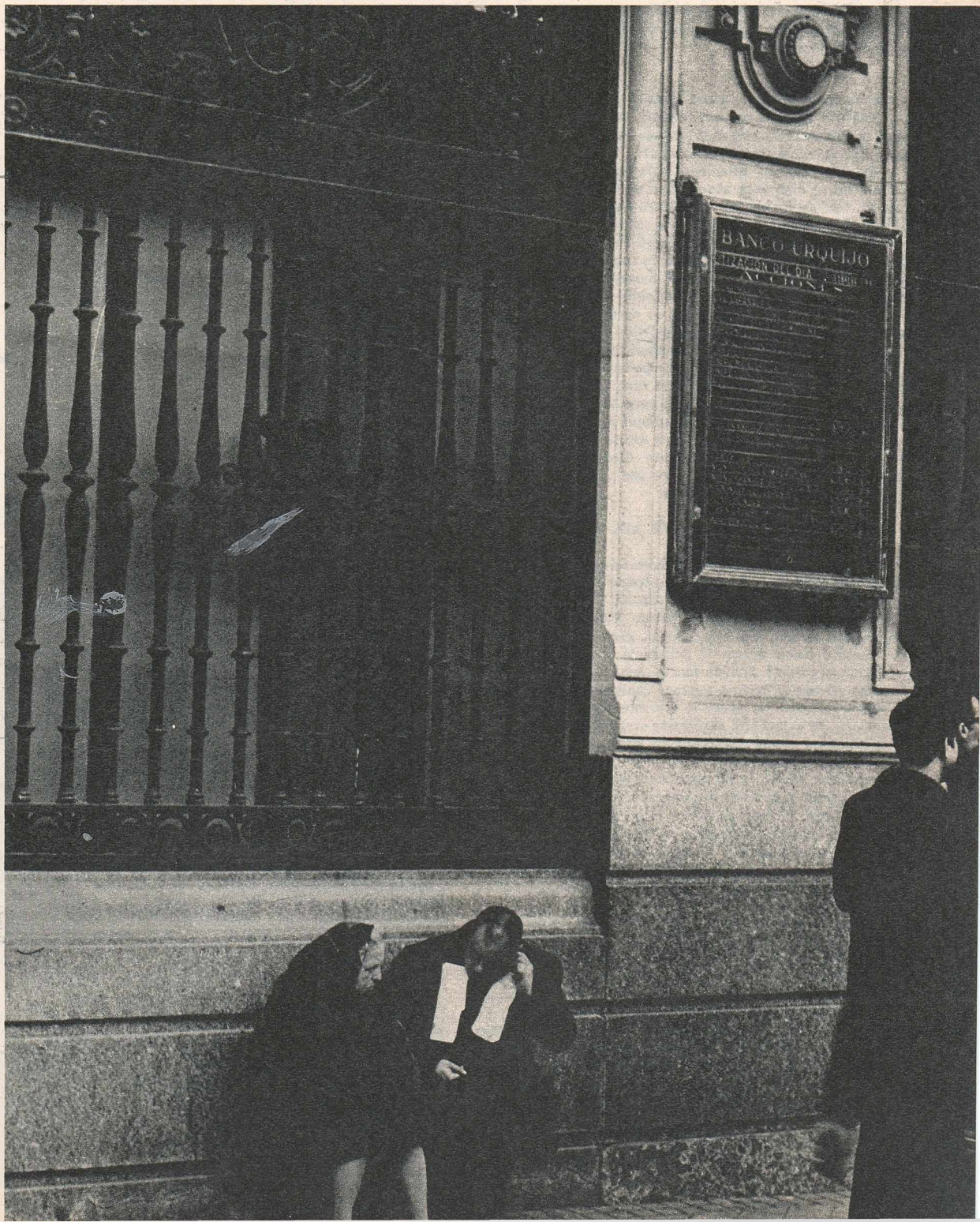
Vechiul Madrid, Madridul medieval, începe abia după
imitoarea Plaza Mayor unde, pe timpul lui Filip al IV-lea
i al fiului acestuia, Carol al II-lea, mării seniori de Navarra
articipau la gioște și turniruri. Piața se numără printre
tracțiile turistice cele mai tipice ale orașului. Dincolo de
a, străzile murdare, cu caldarîmul stricat, se cufundă în
ntuneric de îndată ce se înnoptează. Mirosul pătrunzător
e pește fript emană parcă din zidurile vechi, răzbate
în fiecare casă. Citim într-un ghid turistic: «Pentru a vă
orienta în acest cartier încîlcit, plin de culoare locală,
ici un plan al orașului nu vă va putea fi de ajutor. Căutați
ă vă descurcați singuri, bazîndu-vă pe propriul dv. simț
le orientare și, dacă veți dori să vă înapoiți la hotel,
ngerul dv. păzitor va sfîrși prin a vă conduce la o stație
le taxiuri».

O SEARĂ LA «CAFETERIA»

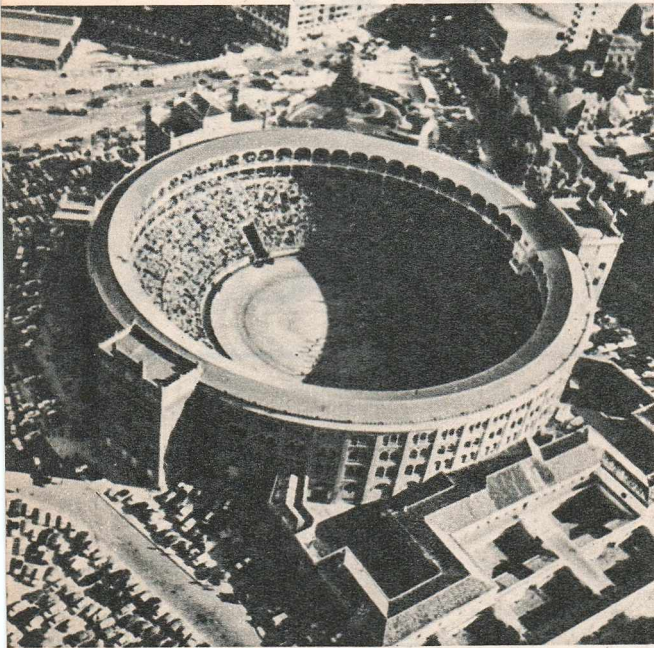
În Quatro Caminos, Villaverde și alte asemenea cartiere
n care trăiesc muncitorii și micii salariați, cafenelele sînt

(Continuare în pag. 14)

În fața impozantului palat ce adăpostește Banca de Urquijo, unul dintre numeroșii orbii, vînzători de bilete de loterie.

MADRIDUL în CONTRE-JOUR

Fiesta la Madrid. Când începe corrida, străzile se golesc. Cei mai privilegiați se află în tribunele arenei din Plaza Monumental; cei mai puțin norocoși urmăresc pasionantul spectacol în fața televizoarelor.

pline de lume seară de seară. Familii întregi sau grupuri de prieteni beau «cervesa» (bere), ronțând raci fripți, sepii prăjite sau mănincă «bocadillos» (sandvișuri preparate cu o varietate nesfârșită de salamuri). În cămăruțele localurilor tronează un televizor totdeauna deschis, la care nimeni nu se uită decât atunci când se transmite o corridă sau un meci de fotbal, dar care joacă rolul de fundal sonor al larmei din încăperi (în societate spaniolii sînt extrem de veseli și guralivi). Chelnerii aleargă de la o masă la alta cu tăvile pline cu pahare de bere, în timp ce în buzunarele șorțurilor le zăngănesc monede metalice. Localurile publice sînt înecate de fumul tutunului tare, «negro», al țigărilor de producție națională — denumit astfel pentru a-l deosebi de tutunul blond al țigărilor americane.

O seară într-o «cafeteria» populară din Madrid nu costă mult. Este de altfel unica distracție pe care și-o pot permite mii și mii de muncitori madrileni care câștigă între 90 și 100 pesetas pe zi. Pentru a avea o imagine despre diferența dintre salariul muncitorilor și minimumul indispensabil traiului este de ajuns să amintim că o asociație care grupează pe «tinerii patroni» de orientare catolică a evaluat la 382 de pesetas zilnic suma de care are nevoie o familie cu doi copii ca să nu moară de foame.

CE FACE «EL CAMPESINO»

Periferiile Madridului s-au dezvoltat mult în ultimii ani. Au apărut cartiere și fabrici noi, aproape toate proprietate a capitaliștilor străini, după cum rezultă limpede din înseși denumirile întreprinderilor: Perkins, Marconi, Siemens... Capitaliștii străini, mai ales italieni, germani și americani, au investit sume uriașe în industria spaniolă, fenomen favorizat în primul rînd de foarte slabă dezvoltare a țării în acest domeniu. Pentru a atrage capital de peste hotare, guvernul spaniol i-a acordat enorme facilități fiscale și financiare. Se calculează că firmele străine au realizat pînă în prezent un profit echivalent cu 30 la sută din capitalul pe care l-au investit.

Pe de altă parte, ca să scape de nevoi, «el campesino», țărănul, pleacă să lucreze peste hotare: în fiecare an 200 000 de țărani trec Pirineii pentru a căuta de lucru în Franța, Germania, Olanda sau Belgia. Soțiile multora dintre ei se angajează în aceleași țări ca servitoare. În ultimii 15 ani, Andalusia — una dintre regiunile cele mai sărace ale Spaniei, bogată doar în cîntece și în chitare — și-a pierdut un sfert din populație.

Nu toți țăranii iau drumul emigrației peste hotare. Unii ajung în marile orașe spaniole, mai ales la Barcelona și Madrid. Se îngrămădesc la periferii, producînd perturbări pe piața muncii. Pentru fiecare «campesino» care își găsește o ocupație stabilă în oraș există alții zeci siliți să trăiască din expediente, oferindu-și brațele proprietarilor de hoteluri, făcînd pe hamalii în gări ori în piețe pentru cîteva pesetas pe zi sau vînzînd amintiri turistice — banderillas, afișe colorate ale corridelor, castaniete pictate etc.

VILLAVERDE ȘI ORAȘUL UNIVERSITAR

După cîțva timp, cei mai norocoși primesc o locuință în Villaverde. Este o operă a regimului, după cum anunță

lespedea de piatră de cîțiva metri pătrați înălțată la intrarea cartierului.

Villaverde apare ca o ciudată ciupercă de ciment în mijlocul unei cîmpii necultivate, la vreo cincisprezece kilometri de centrul Madridului, pe șoseaua ce duce spre Andalusia. În zori, autobuzele vechi ale diverselor întreprinderi sosesc în piața principală. Din barăcile zidite ies ca niște umbre muncitorii. Fiecare știe unde oprește autobuzul fabricii sale și urcă în el. Seara, aceeași scenă se repetă în sens invers.

De aici, din asemenea cartiere periferice, a pornit scînteia care animă și organizează clasa muncitoare spaniolă: mișcarea acelor «Comisiones obreras», comisiile muncitorești ilegale, care în cîțiva ani s-au extins în aproape toate întreprinderile din capitală și din celelalte orașe ale Spaniei. Sub conducerea lor, zeci de mii de muncitori declară greve, organizează demonstrații, înfruntă poliția, se bat pe străzi cerînd satisfacerea revendicărilor lor. Ecol acțiunilor lor se face simțit pînă în Calle de Alcalá, în cartierul băncilor, chiar dacă pentru cutezanța lor mulți muncitori trebuie să plătească uneori tributul de sînge sau să ajungă dincolo de grățile închisorii madrilene Carabanchel.

În partea opusă cartierului Villaverde, pe șoseaua ce duce spre Segovia și Salamanca, se află orașul universitar. În fiecare dimineață douăzeci de mii de studenți sosesc aici din cartierele burghezii — căci la Universitatea din Madrid doar unu la sută din studenți (poate și mai puțin) sînt de origine muncitorească. Camionetele poliției staționează aproape permanent ici și colo, gata să pornească la primul semnal. De vreo cîțiva ani, studenții dau cumplite dureri de cap autorităților. De multe ori chiar, în timpul frecventelor greve și manifestații de protest împotriva

condițiilor de învățămînt, studenții îmbrățișează aceleași lozinci ca și muncitorii.

CEA MAI RENTABILĂ INDUSTRIE

În ultimii cinci ani turismul a devenit industria cea mai rentabilă, ba chiar, într-un anumit sens, unica industrie națională a Spaniei. Două milioane de turiști în 1957 patru în 1960, opt în 1963, cincisprezece în 1967. O progresie geometrică. În loc să sporească veniturile și consumul intern, Spania salariilor blocate, a nevoilor țărănimii, a milioanele de șomeri, a început să importe... consumatorul.

Dar dacă se mizează totul pe cererea turistică, pericolul inflației nu se lasă așteptat. Prețurile se ridică în ritm creșterii cererii. Ceea ce s-a și întîmplat mai ales la Madrid oraș care trăiește azi din și pentru turism.

Seara, pe șoseaua către Andalusia, muncitorii de la Perkins, Barreiros, Marconi, Siemens și de la alte fabrici din capitală se întorc acasă pe jos, în grupuri mici, pentru a evita intervenția poliției. Și-au terminat ziua de lucru și acum străbat cei 15 kilometri care îi despart de Villaverde. Au hotărît să nu călătorească cu autobuzele întreprinderilor pînă cînd colegii lor arestați nu vor fi eliberați. Este una dintre formele elementare de protest.

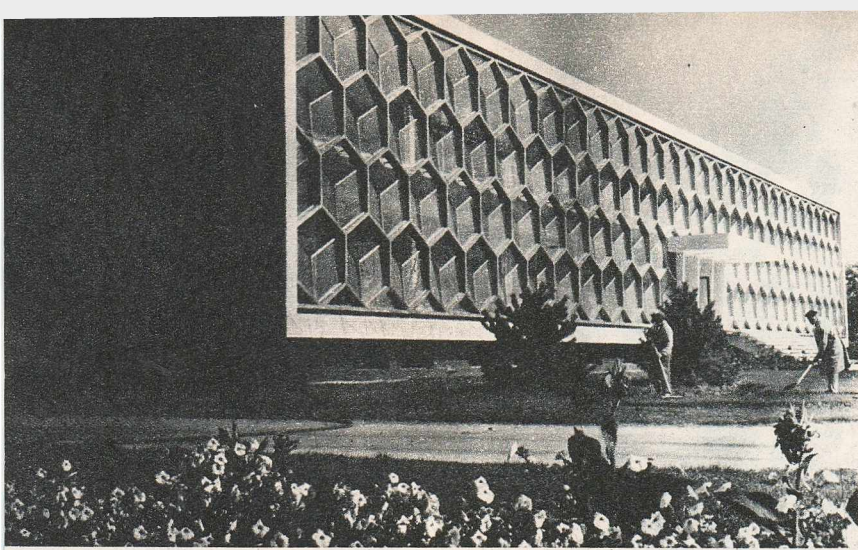
Tot seara, cînd Madridul își aprinde miile de lumini turiștii pornesc în căutare de restaurante tipice, de cabarete sau de «tablaos de bailes españoles», locuri unde se dansează faimosul «flamenco». Mulțimea tălăzuiește pe arterele centrale, inundate de strălucirea multicoloră a reclamelor. Străinii se opresc să admire monumentele istorice și arhitectonice de celebritate mondială ale orașului — clădirea muzeului Prado, catedrala San Isidro palatul regal, palatul Buen Retiro...

Acesta este Madridul, cu luminile și umbrele lui, Madridul văzut — ca să reluăm un termen folosit mai mult de pictori și fotografi — în «contre-jour».

Chipuri crispate, îngîndurate, veșnic preocupate. Un grup de muncitori madrileni, la intrarea în fabrică.

industria mierii

Combinatul apicol de la Băneasa — unul din cele mai mari din lume.

Una din cele mai străvechi îndeletniciri ale omului trăiește în ora marilor înnoiri... «Uzine apicole», cu zeci de mii de stupi albine transportate cu elicopterul, linii tehnologice complexe — dintre care unele livrate de țara noastră — centre apicole zonale și continentale, iată câteva jaloane ale progresului vertiginos al stupăritului, cu importante implicații economice.

DE VORBĂ CU PROF. ING. V. HARNAJ, PREȘEDINTELE APIMONDIEI ȘI AL ASOCIAȚIEI CRESCĂTORILOR DE ALBINE DIN ROMÂNIA

Nu e prea ușor să dai de profesorul Harnaj! Pentru a-l găsi, trebuie să fii înarmat cu multă răbdare și cu o listă lungă cu numere de telefon. Dacă nu se află la Institutul de petrol, gaze și geologie, unde funcționează ca șef de catedră, ar putea fi la Asociația crescătorilor de albine sau la sediul Editurii Apimondiei. Dacă nu-l găsești în nici un caz la o oră otrăvită pentru un interviu. Am avut norocul să-l descopăr, la ora rînzului, în frumoasa clădire din strada I. C. Brătianu, Moș, care adăpostește Editura Apimondiei. Profesorul Harnaj, care tocmai primise o invitație de oaspeți de peste hotare, s-a oferit, cu o ultimă amabilitate, să-mi răspundă la unele întrebări. N-a rezultat un interviu propriu-zis, ci o convorbire amicală, neprotocolară, pe teme de apicultură.

— Din câte știm, apicultura mondială cunoaște astăzi un avânt extrem de puternic. Care sînt cauzele? A început oare mierea să placă oamenilor mai mult decît înainte? Profesorul suride.

— Comiteți aceeași eroare ca majoritatea confrăților dumneavoastră, confundînd apicultura cu produsul ei principal. Lucrurile au cu totul altfel. Progresul vertiginos al stupăritului este într-adevăr un fapt de neîntîlnit. Dar el are cu totul alte explicații. Și cîteva să afirm că apicultura poate deveni, în timp, chiar un factor în... progresul general al omenirii. Nu zîmbiți. Vă pot prezenta argumente:

În primul rînd, apicultura este una dintre sursele foarte eficiente pentru îmbunătățirea alimentației oamenilor. Există pe toate continentele resurse nectarifere extrem de bogate, care nu sînt încă folosite și care se pierd. Aceasta nu se întîmplă în cazul lemnului sau al petrolului, de pildă, care, chiar dacă nu sînt utilizate astăzi, continuă să ne fie la dispoziție și peste un an; și peste zece ani vor fi însă nu. Ele se deschid, își oferă cu generozitate nectarul și apoi se ofilesc. Dacă nu sînt vizitate la timp de albine, imense bogății se pierd fără a mai putea fi recuperate.

Un alt factor îl constituie rolul polenizator al albinelor. Albinele determină, vizitînd florile pentru a culege nectar, o considerabilă mărire a recoltelor la plantele entomofile. Cînd stupii în cîmp, la timpul potrivit, bînim sporuri de recoltă a căror valoare

depășește mult pe cea a mierii realizate cu acest prilej. Din păcate, acest enorm potențial economic este încă insuficient exploatat.

În al treilea rînd, trebuie să avem în vedere rolul social al apiculturii. Această îndeletnicire poate oferi unor persoane neangrenate în procesul de producție — femei, copii, bătrîni — mai cu seamă în țările aflate în curs de dezvoltare, posibilitatea să desfășoare o activitate interesantă și totodată aducătoare de venituri. Mai mult încă, rolul social al apiculturii se evidențiază prin faptul că este practicat de oamenii din lumea întreagă, avînd cele mai diferite profesii și poziții în societate. Pasiunea comună de care sînt animați cei 15 000 000 de membri ai Federației internaționale a Asociațiilor de apicultură, Apimondia, contribuie la stabilirea unor legături trainice între apicultorii din toate țările și, implicit, la prietenia între popoare.

Al patrulea element de luat în seamă: produsele apicole, mierea, lăptișorul de matcă, propolisul, veninul, reprezintă excelenți factori dietetici sau medicamentoși.

V-am dat oare suficiente argumente?

M-am declarat, firește, mulțumit.

STUDII ȘI CERCETĂRI LA SCARĂ CONTINENTALĂ

— Toate acestea duc, desigur, la o largă industrializare a producției apicole?

— Fără îndoială. Actualmente, în lumea întreagă există crescători de albine, amatori și profesioniști, și stupine industriale. De fapt este greu de făcut o diferențiere precisă, dar ponderea mare o capătă, pe zi ce trece, apicultura industrială, care este totodată și cea mai complexă, și cea mai rentabilă. Industrie apicolă este considerată aceea care dispune de peste 5 000 de stupi, dar există stupine de zeci de mii de stupi, adevărate uzine apicole. Printre țările europene cu o apicultură industrializată se numără Franța, Italia, U.R.S.S. și România, iar printre cele de peste ocean — S.U.A., Mexic și Argentina.

— Iertați-mă, dar dacă avantajele sînt atît de mari, de ce nu se trece peste tot la «industria apicolă»? Doar nu e nevoie de cine știe ce utilaje costisitoare, iar materia primă natura o oferă în mod gratuit!

— Lucrurile nu se prezintă chiar atît de simplu. Trebuie să știți că unele țări dispun de resurse naturale bogate, pe cînd altele sînt sărace în floră meliferă; apoi, rasele de

albine trebuie alese în funcție de condițiile climatice ale unei regiuni sau ale alteia. Aceasta impune un studiu aprofundat al materialului biologic, al răspîndirii raselor de albine pe țări și continente, apoi prognoza secreției de nectar, ca și aplicarea metodelor statistice moderne de repartizare și folosire rațională a bazelor melifere.

În momentul de față există preocupări pentru o raionare biologică pe plan mondial și pentru crearea, cu sprijinul F.A.O. și al Apimondiei, a unor centre apicole demonstrative, zonale sau continentale. Acestea vor avea ca țel studierea metodelor de întreținere a albinelor, ca și a tehnologiei propriu-zise — mă refer la utilaje și produse — pentru o regiune sau alta, care diferă din punct de vedere climatic între ele. În S.U.A. funcționează în prezent cel mai perfecționat dintre aceste centre, iar în America de Sud, un centru nou este în curs de organizare.

L-am rugat pe profesorul Harnaj să-mi demonstreze necesitatea întreprinderii unor asemenea studii și cercetări de amploare.

— Vedeți, America de Sud este continentul cu cel mai important potențial melifer. Totuși, două țări mari de pe acest continent se prezintă, din punct de vedere apicol, total diferit. Argentina este cea mai mare exportatoare de miere din lume, în timp ce Brazilia se vede nevoită s-o importe, deși posedă o bază meliferă mai bogată. Centrul demonstrativ va cerceta și această situație și va arăta căile de lichidare a ei. Dar vă aminteam mai înainte necesitatea alegerii materialului biologic potrivit fiecărei zone climatice. Pot să vă relatez o întîmplare care vine în sprijinul spuselor mele.

ALBINELE DIN BRAZILIA ȘI... POMPIERII

În urmă cu ani, cîteva apicultori din Brazilia au importat diverse rase de albine, printre care și albina africană. Această albină, foarte productivă dar în același timp extrem de agresivă, s-a dezvoltat bine însă a pricinuit și pagube enorme. Roiurile pătrundeau prin uși, ferestre și coșuri în case, umpleau cutiile de scrisori, lăzile și butoaiile lăsate pe afară, provocau chiar accidente de automobil! Pe aeroporturile din regiunile bîntuite de aceste albine, la coborîrea din avion și se oferă o mască, fără de care nu poți ajunge teafăr la clădirea aerogării.

Împotriva acestui flagel au intervenit și pompierii, care încercău să alunge roiurile cu jeturi de apă, iar în ultima vreme s-a pornit o acțiune vastă de combatere cu ajutorul insecticidelor. Apicultorii din Argentina și Uruguay au cerut sprijinul Apimondiei pentru a putea selecționa albine de înaltă productivitate dar mai puțin agresive și a lichida pe cele foarte agresive, cu o productivitate redusă. Iată o altă problemă care intră în preocuparea viitorului centru de cercetare al Apimondiei.

— Mi-ați vorbit despre perspectivele cercetărilor în vederea industrializării apiculturii. Ce ați putea spune referitor la studiile privind consumul de produse apicole? Se tinde spre înlocuirea zahărului cu mierea?

— În nici un caz! Fiecare dintre aceste două alimente își are locul său bine precizat. Dar există țări în care se consumă foarte

multă miere, fie că aceasta le place locuitorilor, fie că e apreciată în alimentația dietetică.

R.F. A GERMANIEI IMPORTĂ ANUAL 40 000 TONE DE MIERE

Printre cei mai mari consumatori se numără R.F. a Germaniei, Japonia și S.U.A. R.F. a Germaniei, care nu dispune de condiții prea favorabile apiculturii, importă cam jumătate din cantitatea de miere exportată în întreaga lume, în jur de 40 000 de tone anual. Aici există magazine speciale de produse apicole, restaurante care oferă preparate pe bază de miere, pină și școli de bucătărie pentru asemenea restaurante! Mierea este apreciată în primul rînd ca produs dietetic, mai ales în alimentația copiilor pînă la 7 ani, fiind mult mai ușor asimilabilă decît zahărul.

Există nenumărate sorturi de miere, potrivit florilor pe care le vizitează albinele. În Argentina, de pildă, cea mai bună miere este cea a unor specii locale de... scaieți, atît datorită calităților nutritive cît și a savorii sale alese.

— Aș vrea să vă rog să reveniți asupra problemei industrializării stupinelor. Se pune și aici chestiunea mecanizării, automatizării?

— Desigur! Mecanizarea se referă, în acest caz, la transportul stupilor, la încărcarea și descărcarea lor, dar mai ales la tehnologia produselor apicole. Să vă dau cîteva exemple: astăzi, îndepărtarea albinelor de pe rame se face cu aer comprimat, mierea nu se mai extrage din faguri, separat, ci din corpuri întregi; ea se maturează în camere speciale, automat; veninul se extrage excitînd albinele prin șocuri electrice ș.a.m.d.

Transportul stupilor se realizează actualmente cu mijloacele tehnice cele mai moderne, începînd cu electrocare și pînă la elicoptere, cînd e vorba de stupăritul pastoral — adică de transportul stupilor pe distanțe mari, la masive melifere întinse.

Înainte de încheierea convorbirii am ținut să-l întreb pe profesorul Harnaj, care recent a fost ales președinte de onoare al Asociației latino-americane a apicultorilor, ce relații a stabilit, în calitate sa de președinte al Asociației crescătorilor de albine din țara noastră, cu apicultorii din America de Sud și din țări de pe alte continente.

MĂTCI CARPATINE ÎN AMERICA DE SUD

— Realizările pe tărîm apicol ale României sînt binecunoscute peste hotare, ca de altfel calitățile albinei noastre autohtone, lucru pe care l-am putut constata cu prilejul vizitelor mele. Se știe că sîntem o țară cu tradiție în această îndeletnicire, că avem stupine, de 4000—5000 și chiar mai mulți stupi, ca cele de la Tulcea, Piscul Sadovei, Cîndești sau Insula Brăilei, că noul nostru Combinat apicol de la Băneasa este ultima expresie a tehnicii contemporane.

Iată de ce țări ca Argentina și Chile și-au exprimat dorința să organizeze crescătoria de măci carpatine, foarte adecvate climelor lor, și să construiască combinate apicole după modelul nostru, solicitîndu-ne documentațiile respective. Utilajul fabricat de noi este cerut de numeroase țări. Pînă acum

(Continuare în pag. 16)

industria mierii

s-a livrat o linie tehnologică complexă în Grecia, iar alte cereri au fost primite din Argentina, Italia și Iran. Țara noastră a fost solicitată să acorde asistență tehnică, iar în Școala tehnică apicolă care funcționează la noi învață în prezent apicultori de peste hotare, trimiși prin F.A.O.

Abuzasem de timpul interlocutorului meu și mă pregăteam să-i mulțumesc pentru interesanta sa expunere. Dar iată că președintele Apimondiei îmi răspunde, din proprie inițiativă, la întrebarea nepusă dar care încheie de regulă interviurile.

— Să vă spun câte ceva despre acțiunile mari, în curs de desfășurare, și despre cele de viitor ale organizației noastre internaționale. A început să funcționeze Editura Apimondiei, cu sediul la București; ea editează revista «Apiacta», pregătește apariția unei mari enciclopedii apicole și tipărește lucrările ultimului congres de apicultură care a avut loc în S.U.A.

S-a organizat anul acesta o expoziție apicolă internațională la Milano, iar altele se pregătesc pentru Londra și Paris. În anul 1970, la expoziția mondială din Japonia, va fi creat un pavilion apicol special, apoi vor avea loc o serie de simpozioane și alte reuniuni, culminând cu congresul apicultorilor care va avea loc la München. Precum vedeți, preocupări multiple și variate — a încheiat președintele Apimondiei.

M-am despartit de profesorul Harnaj cu convingerea că apicultura reprezintă mult mai mult decât ceea ce crede indeobște profanul, și că perspectivele ei de viitor justifică din plin activitatea însușită a celor care se dedică cu pasiune acestei nobile și străvechi indeletniciri.

NOUTĂȚI DESPRE LIMBAJUL ALBINELOR

Cercetări recente dezvăluie aspecte necunoscute ale vieții harnicelor insecte. Ele își comunică informații nu numai pe calea dansului, ci și prin semnale sonore și mirosuri. Apis mellifica este oare «poliglotă»?

Albinele au stîrnit dintotdeauna admirația omului prin modul lor de a trăi, de a lucra și prin sistemul lor de organizare. Anticii considerau zumzetul viu al stupului drept un mod de comunicare, atribuind albinelor un limbaj propriu. Dar abia în anul 1920 savantul german von Frisch a demonstrat că ele posedă într-adevăr un mod de a-și transmite informații, dar nu unul sonor ci prin gesturi, prin așa-numitul dans. Această teorie a rămas valabilă pînă acum cîțiva ani, cînd noile cercetări au demonstrat că albinele comunică nu numai prin dans, ci și prin sunete, prin mirosuri și pe alte căi, că ar fi deci... poliglote.

«DANSUL DE CARACTER»

Să ne oprim puțin, pentru început, la limbajul «coregrafic» al albinelor, deși problema este indeobște cunoscută. Observăm adesea în stup o albină lucrătoare tocmai reîntoarsă de la cules, care pare să execute un dans straniu în fața suratelor ei. Alte lucrătoare se apropie și o ating pe «artistă» cu antenele. Uneori dansul este de formă circulară, alteori, în opt. Reprezentația durează cam o jumătate de minut.

Karl von Frisch a demonstrat că prin intermediul acestui «balet» albina lucrătoare furnizează întregului stup trei informații importante, și anume: că a găsit o sursă bogată de hrană (o dovedește însuși faptul că dansează), că sursa

Entomologul de azi face apel la cele mai perfecționate tehnici electronice pentru a studia viața insectelor. Această fotografie, de o stranie frumusețe, a fost luată cu ajutorul unei celule fotoelectrice. Albinele înseși au declanșat aparatul cînd au «aterizat» infometate pe trunchiul de tei.

este mai îndepărtată sau mai apropiată (cercul înseamnă distanță mică, optul — distanță mare) și cam cît de bogat este conținutul în zahăr al hranei (prin vigoarea mișcărilor dansului).

Dacă a fost găsită o sursă foarte substanțială la peste 100 m și pînă la 5 000 m, albina lucrătoare comunică stupului în felul următor: prin numărul tururilor efectuate pe unitate de timp (de exemplu: nouă tururi în 15 secunde înseamnă că hrana se află la 100 m, două tururi în 15 secunde arată că sursa de nectar e amplasată la 5 000 m), apoi prin durata dansului așa-zis «mobilizator, balansat» de-a lungul diametrului cercului, și în al treilea rînd prin numărul oscilațiilor abdomenului în timpul acestui dans, numărul crescînd cu distanța.

Prin dansul în opt albina indică și direcția în care se află sursa de nectar și de polen descoperită. De altfel, cînd e vorba de direcție, trebuie amintit că albinele au un simț de orientare mai eficient decît instalațiile radar...

Dar toate acestea sînt, așa cum s-a arătat, destul de binecunoscute și de aceea să ne referim în cele ce urmează la noile descoperiri privind «limbajul» albinelor.

STUPUL LA MICROFON

Zgomotele din stup au continuat să suscite interesul cercurilor științifice. Dar înregistrarea sunetelor emise de o singură albină aflată în mijlocul celorlalte a prezentat enorme dificultăți. Trebuiau separate sunetele produse în timpul dansului de cele care însoțeau activitatea curentă a stupului, ca de pildă zumzetul constant al albinelor «ventilatoare».

Acest lucru l-a reușit savantul american prof. Wenner. El a ventilat stupul în mod artificial, reducînd la maximum activitatea de primenire a aerului datorită albinelor, apoi a amplasat în interior o «cameră surdă», accesibilă printr-un culoar atît de îngust încît albinele, împiedicate să zboare, erau obligate să meargă de-a lungul lui. Astfel a putut fi suprimate zgomotul produs de aripi în timpul zborului. În sfîrșit, Wenner a montat microfoane miniaturale mobile și foarte sensibile care puteau fi apropiate la numai cîțiva milimetri de indivizii aleși.

S-a aflat astfel că în timpul dansului albinele emit semnale sonore ritmice. Ce semnificație au ele? Este oare vorba de o repetare a indicațiilor dansului sau se transmit informații noi, suplimentare? Wenner a stabilit că durata emisiunii sonore este egală cu timpul întrebuintat de lucrătoare pentru a efectua «partea dreaptă» a dansului în opt, fiind deci proporțională cu distanța care separă stupul de sursa de hrană. Se pare însă că albinele nu au o noțiune propriu-zisă de timp, ci indică mai degrabă efortul muscular necesar efectuării zborului.

A doua descoperire se referă la faptul că numărul pulsațiilor sonore este în funcție de concentrația în zahăr a sursei. Nu s-a reușit să se determine pînă acum în mod precis dacă semnalele sonore indică și direcția sursei. S-ar putea însă că anumite alte semnale, încă neidentificate, să indice de pildă natura zahărului, concentrația și viscozitatea sa, intensitatea luminii, ora, temperatura în zona meliferă respectivă, direcția, înălțimea soarelui, viteza vîntului și altele.

Există o specie de albine, *Melipona*, care nu

dansează. Cînd o culegătoare revine în stup, ea produce deîndată o emisiune sonoră, apoi pleacă. O altă albină o urmează în prima parte a zborului ei, dar o pierde și revine în stup ca s-o aștepte. De recunoscut o recunoaște fie după miros, fie după sunet. Cele două albine pornesc împreună în zbor următor și așa mai departe, pînă ce albina următoare pare să fi înțeles mesajul și se îndreaptă direct spre sursă. Savantul german Esch a arătat că o sursă de hrană apropiată este semnalizată printr-o serie de pulsații sonore de lungă durată, ceea ce confirmă de fapt teoria lui Wenner, potrivit căreia durata fiecărei pulsații este în funcție de distanța care separă stupul de sursa nectariferă.

În ultima vreme au început să fie utilizate emisii artificiale, la început pentru a studia reacția albinelor și mai tîrziu pentru a le stimula să pornească la cules.

AU ALBINELE MEMORIE ?

S-a pus întrebarea dacă nu cumva mirosul sursei de hrană cu care este imbibată lucrătoarea care a descoperit-o le mobilizează pe celelalte albine. Pornind de la această idee, altmînteri destul de plauzibilă, doctorul H. Martin a întreprins o experiență interesantă. El a luat un tub în forma de Y, creînd la capătul unuia dintre brațe un miros de miere. Orice albină care pătrundea prin tubul central se îndrepta negreșit spre brațul din care emana parfum de miere! Dacă însă Martin încrucea antenele albinei astfel ca extremitatea din dreapta să fie la stînga și invers, albina se repezea spre brațul opus, cel fără miros. Totul se petrecea ca și cînd ar fi existat o percepere spațială a unui mesaj olfactiv.

S-a pus de aceea, și pe drept cuvînt, problema dacă nu cumva mirosul singur este suficient ca să provoace plecarea culegătoarelor spre locuri de-acum știute de ele. În cazul acesta dansul n-ar folosi decît la instruirea lucrătoarelor tinere. Este o ipoteză hazardată care, în ultima instanță, presupune existența unei memorii la albine. Totuși, experiențele par a dovedi că așa stau lucrurile! S-a văzut că o sursă de informare chimică este capabilă să stimuleze o albină care cunoaște dinainte amplasamentul florilor cu mirosul respectiv.

În realitate, limbajul, rutina, «experiența» sînt tot atitea elemente care joacă un anumit rol în comportarea albinelor. În general vorbind, se pare că, în ciuda bogatului arsenal de mijloace de comunicație de care dispun, albinele preferă să utilizeze modul informațional cel mai simplu, bazat pe mecanisme instinctuale. Ele nu recure la modalitățile mai complexe decît atunci cînd o cer anumite condiții specifice noi sau modificate din mediul exterior, în funcție de stadiul în care se găsește familia de albine ca unitate biologică.

Și totuși un lucru rămîne uimitor: că natura a înzestrat micuțele culegătoare de nectar cu un complex de însușiri și cu un potențial care lipsește multor viețuitoare aflate pe o treaptă de dezvoltare înfinit mai înaltă!

Radu NOR

Ornament... în temă. ▶

se naște o regină... în lumea albinelor. ▶

un singur stup pot trăi 150 000 albine.

● În sala Palladium din Londra se prezintă noul spectacol muzical Golden Boy. La succesul spectacolului contribuie în bună măsură Virginia White și Lola Falana (în fotografie).

● Scriitoarea franceză Niki de Saint Phalle și-a făcut debutul în dramaturgie, pe scena teatrului de stat din Kassel, cu piesa Eu, o încercare de prospectare a eului, a conștiinței umane.

● Teatrul vest-berlinez Forum a pus în scenă piesa Mariane Eicholz Teufel il împușcă pe Ohnesorg, o satiră care pornește de la uciderea unui student de către poliție, în timpul tulburărilor studențești din R.F.G. Tema a mai fost dezbătută și într-o piesă a dramaturgului M. Harty. Spectacolul se înscrie pe linia curentului protestatar care a luat naștere în teatrele din R.F.G. împotriva legislației excepționale.

● Victor Spinetti și Adrienne Kennedy au realizat, pe scena lui National Theatre din Londra, spectacolul intitulat Scriere proprie, realizat după o culegere de glume și anecdote ale lui John Lennon, unul dintre cunoscuții Beatles. Eroul piesei — foarte asemănător lui Lennon — fuge de conformismul vieții burgheze, căutând refugiul într-o nouă țară a minunilor. Piesa este un reușit document social — afirmă cronicarul lui Daily Mail.

de Teodor MAZILU

CELUI CE VEȘNIC CORĂBIILE I SE ÎNEACĂ...

De la treizeci de ani s-a hotărît să se a-crească, deși e, slavă Domnului, sănătos. Dar are o mutră veșnic suferindă. Nimic nu-i mai place, nimic nu-i mai spune nimic. Cînd discuți despre un lucru sau altul, te lovește drept în moalele capului cu aerul lui blazat: «Am fumat-o și pe asta». A fumat și pictura, a fumat și economia, a fumat și iubirea, a fumat și medicina.

Acritul nostru și-a făcut din nenorocita lui de acreală o superioritate evidentă, pe care o scoate duminica la plimbare cum își scot alții cățelușii. El confundă acreală cu suprema înțelegere. Din faptul că Tolstoi îl plictisește, se socoate superior lui Tolstoi. Faptul că Bach îl adoarme, îl obligă să pună la îndoială geniul muzicianului și să se convingă de măreția plictiselii sale.

A fi acrit, plictisit, lezat, blazat, i se pare o chestie de modernitate, de civilizație; se uită la oamenii care rid ca la niște troglodiți. Acritul privește cu aceeași totală și uzată superioritate relațiile dintre oameni. Dacă un amic se îndrăgostește, dă din umeri, vădit nemulțumit. «Cum mai pot unii să iubească?» Moartea însă nu-l miră, i se pare mai aproape de acreală lui. «A murit X? Nu mă miră. Era și timpul. Nu mai avea ce aștepta de la viață».

Nu-i adevărat că acritul nu mai așteaptă nimic de la viață. Ceva tot mai speră... Speră ca toți oamenii să-i semene. Pentru noi, o lume de acriți ar fi o lume de coșmar... Pentru el, paradisul...

Dar acritul nu se mulțumește să fie acrit. El ține să înăcrească și pe alții. Unde se duce se străduiește să aducă o atmosferă de coșmar. De aceea oamenii au început să-l ocolească. A devenit o primejdie, cum se așază într-un loc cu oameni. Fug de lângă el. A început să fie asemuit cu o urgie a naturii.

— Plecați de acasă, vine acritul să vă facă o vizită...

Cu toate astea, acritul susține că e fericit...

Va să zică... miine vin ăia cu controlul lor financiar...
Fii calm, băiatule, fii calm!!!

Pompiliu DUMITRESCU

de Valeriu CRISTEA

G. IBRĂILEANU: SCRIITORI ROMÂNI ȘI STRĂINI

A apărut de curînd, sub titlul unuia din volumele scoase în timpul vieții autorului, **Scriptori români și străini**, o nouă ediție din scrierile lui G. Ibrăileanu, îngrijită de Ion Crețu, însumînd 864 de pagini format «Biblioteca pentru toți» și cuprinzînd — cităm din prefața semnată de Al. Piru — «întreaga operă de istorie literară și critică a conducătorului revistei **Viața românească**, din anul 1901 pînă în 1932, cu excepția studiului unitar **Spiritul critic în cultura românească**, de fapt un eseu, care urmează să apară independent, a monografiei despre Alexandru Vlahuță, a articolelor de îndrumare și teorie literară, pe care Ibrăileanu intenționa să le adune el însuși într-un volum cu titlul **Opinii literare**, și a articolelor polemice, de asemenea proiectate să apară într-un volum cu titlul **Campanii**». Frunzărind pagini cunoscute, pe care într-o oarecare măsură le știm «pe dinafară», notez aici cîteva impresii.

În primul rînd pe aceea, ca să scap de o datorie neplăcută și pentru că ea lovește cea dintîi simțurile cititorului, că unele foi au îngălbenit, s-au ofilit, căzînd în desuetudine. O pală de aer vetust, specific începutului de veac, cu determinismul, mecanicismul, într-un cuvînt cu tot scientismul lui optimist și naiv, julesvernian, ne izbește cînd îl recitim pe G. Ibrăileanu după un interval mai lung sau mai scurt de nefrecventare. Secolul XX, care a început în stil de operetă, trăgînd liniștit din pipa unei păci îndelungate ce părea fără sfîrșit și sorbind din înțelepciunea lui Horațiu și a lui Horatio, fiind epicureic și pozitivist totodată, s-a dramatizat și s-a hamletizat pe măsură ce a înaintat în vîrstă. «Se petrec în cer și pe pămînt mai multe lucruri de cite a visat filozofia ta, Horațio!»

Dar după numai cîteva inspirații și respirații, atmosfera tipic 1900 a unora dintre pagini nu ne mai stingherește. Repuși în condiții de normalitate, putem merge mai departe sau, mai bine zis, putem de abia începe observațiile propriuzise. Despre stilul lui G. Ibrăileanu s-a spus că are un aspect de oralitate. Noțiunea circumscrie realitatea, dar e prea largă, realitatea joacă în ea. Căci despre ce fel de oralitate e vorba? Directă, abruptă și uneori prăpăstioasă, cu ceva fanatic și agresiv în ton, fraza lui G. Ibrăileanu, care lasă un spațiu minim între explozia gîndirii și comunicarea ei, este impetuos colocvială, de dialog tensionat, de dispută. Criticul scrie cum îmi inchipui că vorbea în cercul **Vieții românești**, cel din urmă **cuib de nobili**, de spirit și de sine, al Iașului de altădată. Nu oralitate pur și simplă, și nici măcar tacticos peripatetică, ci rostire repedită, aprigă, sufocată de idei pînă la strigăt. Explicația acestui tip de exprimare o aflăm nu numai în inteligența remarcabilă a criticului, care produce și scapără idei continue, ci și în pasionalitatea sa febrilă care prelungește în ecou fiecare idee, făcînd și mai mic spațiul dintre ele. De cite ori fulgerul unui raționament îl luminează, gura lui Ibrăileanu se umple de cuvinte ca de un val de sine ce trebuie aruncat afară, frazele sale fiind convulsive ca niște hemoptizii. De aceea stilul său ce pare (și poate că și este) naiv și elementar are adeseori forță și chiar stingăciile lui prepară și scot într-un puternic basorelieu formulările ferice de căror aură persistă în memoria noastră chiar cînd aărul conținutului lor se topește. G. Ibrăileanu are extraordinara onestitate de a ne transmite în direct faza **nucleară** a gîndirii sale, el nu se ascunde în falduri, nu-și ambalează gospodărește ideile (și din această cauză unele din ele s-au deteriorat cu vremea iar altele s-au «pierdut» pentru a reapărea mai tîrziu în operele altora). Scriitorul nu caută cuvinte și tocmai de aceea uneori cuvintele îl caută de la sine, turnînd în bronz cite-un segment de frază. G. Ibrăileanu este cel mai puțin **mofțangiu** dintre criticii noștri, refuzînd orice «umplutură» în textul său făcut numai din lamele fine, tăioase, ale ideilor, dar altfel simplu, direct și uneori naiv, trecînd brusc într-un registru liric sau chiar epistolar. Critica lui nu trăiește nici din stil, nici din erudiție, nici dintr-o specializare foarte avansată, ci aproape numai din idei. Performanța e dintre cele mai rare.

G. Ibrăileanu este cel mai mare cititor dintre criticii noștri. Nimeni n-a evocat ca el paradisul lecturii, constituit din plăcerea însăși a cărții dar și din mici și nevinovate comodități, habitudini, tabieturi. Cînd își propune să recitească **Război și pace** se aprovizionează cu un stoc de țigări, are emoții, degustă anticipat voluptățile ce-l așteaptă, se pregătește ca pentru o mare expediție. Imaginea lui G. Ibrăileanu citînd una dintre cele mai frumoase cărți ale lumii, într-o odaie plină de fum gros de țigară, în care umbrele ficțiunii rătăcesc ca într-un mediu propice, e una din cele mai impresionante ale literaturii noastre critice. Dintre toți criticii noștri, G. Ibrăileanu a avut în cel mai înalt grad puterea de a se apăra și de a se salva prin lectură.

Dar cred că ceea ce ne apropie cel mai mult de mentorul **Vieții românești** este depășirea conștiinței estetice printr-o largă conștiință a existenței. În paginile scriitorului revine această sintagmă: «ceea ce este dincolo de orizont». G. Ibrăileanu a iubit literatura (mai trebuie dovedit sau chiar numai spus acest lucru?), dar o parte din el privea mereu dincolo de orizontul ei, spre nostalgia vîrstei noastre imperiale, adolescența, spre frica de moarte sau spre ideea fixă dar strălucitoare ca o stea a datoriei față de popor. Criticul a avut sentimentul măreției și mizeriei literaturii, care într-un sens nu e decît o convenție, el a gustat din licoarea divină ca și din zațul ei amar. Conștiință artistică și metaartistică, G. Ibrăileanu e contemporanul nostru.

◀ PĂPUȘA GERTRUDEI

Una din distracțiile favorite ale copiilor care vizitează parcul zoologic din Rapperswil, lângă Zürich, este reprezentată de expozițiile pe care foca Gertrude le face cu o păpușă, prietena ei de nedespărțit.

Dacă i se ia păpușa, Gertrude devine nervoasă, agitată, refuză să mănince.

PUNCT ȘI DE LA CAPĂT

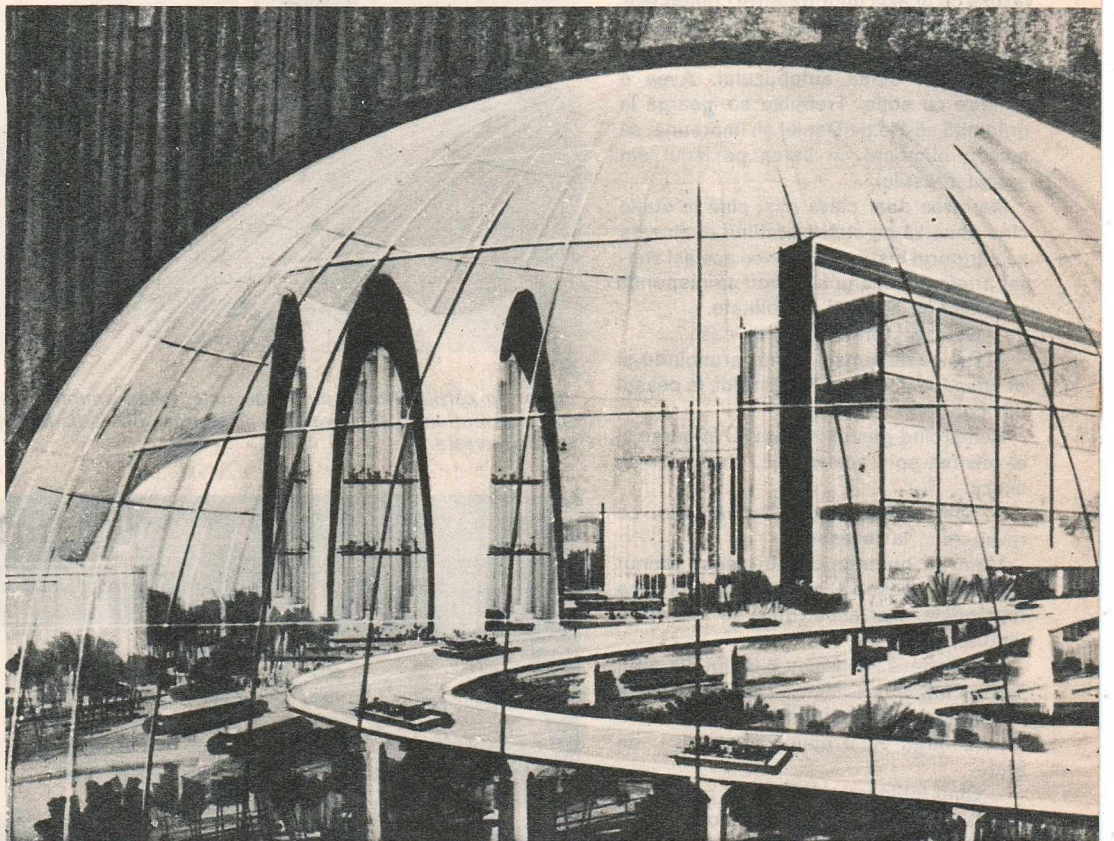
● În orașelul francez cu nume parcă predestinat, *Villechavue*, a avut loc de curind congresul pleșuvilor. Au participat oameni lipsiți de podoaba capilară din Franța, Belgia și Elveția. Participanții s-au angajat solemn să nu folosească nici o loțiune pentru creșterea părului. Vorba ceea: haz de necaz...

● Poliția din Arnhem — Olanda — a reputat un succes remarcabil reușind să descopere banda care de un timp jefuia cofetăriile din localitate. «Șeful are 7 (șapte) ani, fratele lui — cinci, iar sora lor — patru. Nu se cunoaște vîrsta exactă a principalului lor complice, Blaky, un câine pe care copiii l-au dresat să jure pentru ei cutii cu bomboane...

● Cercetătorii lui Rocket Research Company afirmă că au descoperit un nou exploziv lichid denumit *astrolit*, pe care îl vor folosi pentru propulsia rachetelor. Explozivul ar fi de două ori mai puternic decît trinitrotoluenul și de cinci ori mai puternic decît nitroglicerina.

SCĂLDATUL, INTERZIS!

Acum o sută de ani Capitala avea două «stranduri» — Dimbovița și Colentina. Pe cursul acestor ape, din loc în loc, acolo unde malurile erau mai accesibile — dar mai ales în jurul podurilor — bucureștenii înfierbîntați de arșița lunii lui Cuptor se adunau, își lepădau hainele și se aruncau în apă laolaltă cu păsările inotătoare și cu cîinii. Înțelegem aceasta din pictura lui Carol Popp de Szathmáry, care ne redă aspectul «scăldătoarei» de lângă podul Cotroceni, într-una din zilele lunii iulie 1869. În 1870 prefectul poliției capitalei — C. Manu — a pus stavilă «scandalului» printr-o ordonanță, interzicînd scaldatul pe tot cursul Dimboviței, de la intrarea și pînă la ieșirea sa din oraș, atît pentru bărbați, cît mai ales pentru femei.

ÎNDRĂZNEȚ, DAR CU PUTINȚĂ

Cum vor trăi oamenii mîine? Răspunsurile sînt multe și foarte felurite. Uneori însă îndrăzneala de gîndire merge atît de departe încît se prevestește: idealul de confort, de asigurare a unei clime controlabile, purificarea totală a aerului, eliminarea zgomotelor vor fi realizate nu în cadrul locuinței ci a orașului construit sub o uriașă cupolă transparentă. Un asemenea proiect se si află în studiul cercetătorilor de la centrul General Electric din Santa Barbara — California — care afirmă că, sub aparența de utopie, în acest proiect se ascunde o concepție intru totul realizabilă.

◀ FAUNĂ SAU FLORĂ

Șopîrle uriașe? Salamandre conservate în muzeu? Reconstituiri de reptile de mult dispărute? Aș! Sînt frunze de gulie. Atîta tot!

Fotografie de A. BARTHA

La 30 august a.c. s-au împlinit două decenii de la înființarea aparatului securității statului. Conducător de partid și având sprijinul maselor de oameni ai muncii, acesta a reușit, în decursul anilor, să prevină sau să demaște acțiunile dușmanilor patriei.

Redăm mai jos un episod dintr-un caz soluționat.

«Prietenul» lui Manu

NIMICURI

Inginerul Manu trecea preocupat pe coridorul larg. Privirea îi aluneca peste punctele mozaicului. Călca apăsat. Sub brațul său un dosar voluminos dintre copertele cărui ieșeau atârșate corpurile citorva hîrtii. Deodată, tonul unor discuții îl făcu să-și ridice privirea. Din sens opus se apropiau doi colegi de serviciu care se întrețineau cu un necunoscut. Își salută colegii și observă că străinul îi zîmbește cu amabilitate. Atunci își aminti că-l mai văzuse cu ocazia unor tratative comerciale. Era reprezentantul unei firme străine...

Ieșind de la serviciu, Manu se îndreptă grăbit spre stația autobuzului. Avea o întâlnire cu soția. Trebuiau să meargă la grădiniță să-l ia pe Daniel și, împreună, să facă o plimbare cu barca pe lacul din parcul orașului.

Mai avea doar cîțiva pași pînă la stație cînd observă pe străinul întîlnit dimineața pe coridorul institutului. Avea același zîmbet prietenos. Manu fu nevoit să răspundă salutului cu aceeași amabilitate.

— Gata, ați terminat? Spre casă?...

— Da — răspunse Manu, aruncîndu-și privirea, peste umărul străinului, la ceasul din colț.

Remarcînd gestul, acesta își întoarse și el privirea spre același loc, după care se scuză:

— Văd, sînteți grăbit. Nu vă rețin. La revedere..., la revedere...

Manu fu bucuros că nu fusese reținut mai mult. Observă că străinul știa bine românește. Dar acest gând se topi ca o umbră...

După cîteva zile Manu îl întîlni din nou. Tot din întîmplare. Mergea agale pe stradă și se gîndea. Străinul venea din urmă. Cînd ajunse lîngă el, îl apucă prietenos de braț.

— Cînd întîlnești a treia oară pe cineva, se plătește. Am aflat că așa-i obiceiul la români. De data asta dau eu un coniac. Data viitoare...

Manu acceptă, după ce privi ceasul de la mînă. Avea timp. În definitiv străinul era mai mult decît amabil. Ce putea fi rău în asta?

Întrară într-o braserie. Au băut și au aprins cîte o țigară...

Manu abia apucă să stingă chibritul cu care oferise foc străinului, cînd văzu că acesta îi întinse o brichetă. Încercă să refuze. Aș! Omul îl convinsese s-o primească. Era o bagatelă, și mai ales că mai avea una! Acceptă. Frumoasă brichetă! Cu gaz! îi mulțumi. Străinul îi spuse, nepăsător, că n-are pentru ce. Așa, un fleac...

Unele din cărțile trimise din străinătate, avînd anumite file cu texte convenționale, și cîteva din «nimicurile» oferite la începutul relațiilor create.

Obiectele primite de la străinul interesat, preț al informației solicitate și al trădării scontate. Săgeata indică aparatul de ra în care s-a descoperit microemițătorul.

Parcă era un făcut. Manu îl întâlnea tot mai des pe străin. Apărea ca din pământ. Începuse să se obișnuiască cu el.

De la un timp, când îl revedea, Manu se bucura. Nu știa nici el de ce. Probabil pentru că i se părea că era un om cu care puteai discuta orice. Multe mai știa străinul ăsta. Om umblat. Prin câte țări nu fusese! Îi povestea câte și mai câte. Cunoștea chiar și pe mulți dintre colegii lui. Mereu întreba când de unul, când de altul, ca între adevărați prieteni. În discuții începuseră să vorbească despre felul cum merg tranzacțiile, despre starea de spirit dintre colegi, ce pasiuni sau vicii au unii dintre ei și multe altele. Manu nu vedea nimic rău în subiectele convorbirilor. Îi spusese ba una, ba alta. Să nu-i fi spus? Era totuși străin!

Noul său prieten, străinul, îi propuse să-i facă o vizită și acasă. Voia să vadă cum locuiește. De ce să nu-i arate? Nu avea nici un motiv să-l refuze. Lasă să vadă și el ce apartament frumos are. Astfel, într-o zi îl invită la el.

După o înclinare reverențioasă, musafirul oferi doamnei Manu un buchet de flori, iar lui Daniel îi făcu cadou un pistol. Pocnea. Îi deosebeai prea puțin de unul adevărat. Ce să facă, să-l fi luat din mână copilului?...

COMPLICAȚII

Timpul trecea pe neobservate...

Manu nu-și putu explica cum de aflaseră unii dintre prieteni și cunoscuți de propunerea care i se făcuse de a pleca temporar în străinătate. Când se întâlni cu străinul, văzu că aflase și el. Se miră. Nu se făcea însă să-l întrebe de unde știe. De fapt nici nu avu timp. Străinul îl rugase, într-un mod deosebit de amabil, ca o dată ajuns în străinătate, să-l viziteze. I-a dat adresa, promițându-i că va încerca chiar să-l caute. Manu nu rămăsese surprins de invitație. Faptul că aflase străinul de plecarea sa îl trecu cu vederea. În definitiv, nu era un secret...

...Când Manu ajunse în gara «L», privi dezorientat într-o parte și alta. Străin între străini. Era pe punctul de a se interesa cum poate ajunge la un hotel, când din mulțime apărură el: «prietenu!». Ce bucurie! Cum să nu te bucuri când întâlnești între atâția necunoscuți un amic?...

A avut multă treabă. Întâlniri..., discuții... Își terminase treburile cu bine. Era mulțumit. Reușise realizarea unei tranzacții comerciale destul de favorabile. La plecare îl găsi pe «amic» la poartă. Îl aștepta cu un «Opel»... Zbură mașina, nu alta. Și pe unde nu umblară...

...Era gata să urce în vagonul trenului internațional. Se întorcea în patrie. Privi în stînga și-n dreapta pentru a-l întâlni pe «prietenu!». Cu câteva minute înainte de plecare sosi și acesta într-un suflet. După el, un hamal cu câteva pachete.

— Iartă-mă, Manule dragă. Am cam în-

tirziat. Astea-s pentru tine și familie. Cadoul meu. Te rog, nu încerca să mă refuzi!

Hamalul, urcat în compartiment, le puse în plasa de bagaje. Se despărțiră din nou cu gândul și promisiunea unei noi revederi.

Acasă începu să desfacă bagajul cu grijă, fiind el însuși surprins de «nimecările» primite. Soției îi spusese că le-a cumpărat din diurnă. A făcut economii. Ea se bucură de ceas, de ciorapii din nailon, de capot, de taior, de pantofi și de toate ce-i adusese el. Nu se putu abține și trecu la vecina ce-i era prietenă. Se laudă. Simțea nevoia să spună cuiva ce soț atent are...

...Mai trecură câteva luni. Străinul începu să-i trimită lui Manu din când în când câte un pachet. Erau doar niște mici atenții de la un «bun» amic. Îi trimise chiar și niște cărți într-o limbă străină. Manu explica colegilor că vrea să învețe o limbă străină și de aceea avea nevoie de asemenea cărți. La început nimeni nu observă ceva deosebit la Manu.

CIUDĂȚENII...

Și totuși, din zi în zi Manu părea mai morocănos, mai retras. Devenise excesiv de prudent, iar uneori avea o privire piezișă, bănuitoare. Se ferea de fiecare. Vorbea tot mai puțin, și aceasta i se întâmpla tocmai lui Manu, care era cunoscut ca fiind o fire comunicativă, deschisă. Tresărea uneori și când se deschidea brusc ușa sau când se zărise din cauza curentului. Colegii de serviciu au început să se mire de această metamorfoză. Cu Manu se petrecea ceva! Nu știau însă ce. Încercară ei să-l descoase, dar fără rezultat... Ziua în care colegii începură cu ușoare ironii și apropouri i se păru extrem de scurtă dar destul de chinuitoare. Era într-o pauză, în jurul orei zece dimineața. La bufet se adunară mai mulți. Veni și Manu. Îmbrăcase de dimineață un costum nou, sobru. «Ei, și? Foarte bine! Să se îmbrace omul cât mai bine. Ce-i rău în asta!» — își dădu cu părerea un vechi amic al său. Dar colegii nu-l lăsară chiar atât de ușor.

— Măi Manule, măi; am impresia că te-ai ajuns, măi! Ai grijă, să nu te pierdem! — începu careva.

Manu părea că nu dă importanță ironiilor. Încercă să facă o glumă, dar poanta nu fu «gustată» ca altădată. Se posomorî. Înghiți în silă o prăjitură. Vru să-și mai cumpere ceva, dar renunță și plecă.

Ciudadă-i firea asta a omului!

...Venise acasă doar de câteva minute. Când nevasta îl întrebă ce vrea să mănînce, trînti ușa enervat. Intră în sufragerie. Întins pe canapea, începu să răsfoiască

filele unei cărți. Se prefăcea că citește. Dar nu vedea parcă nici literele. Se gîndea. Meditația îi fu întreruptă de intrarea lui Daniel.

— Tăticule, eu am mîncat tot, uite...

Îi arătă fărufuria goală. Altădată s-ar fi bucurat și l-ar fi luat în brațe. Acum începu să țipe. Copilul se retrase cu inima ruptă. Plîngea în poala maică-si. Și ea plîngea. Plîngea și se gîndea: «O fi găsit alta!»...

O HOTĂRIRE CHIBZUITĂ

După o îndelungă chibzuință Manu se hotărî. Ceru șefului o scurtă învoire de la serviciu. În interes personal. Îngăimase o explicație și reușise. Nu uitase însă să spună că-i o problemă serioasă, și nu greșise. Parcurse tot drumul cu ochii în pământ. Se frămînta. «Ce-i vor spune? Cum va fi primit?»

Îl chinuiau și alte întrebări la care nu găsea răspuns.

Ridică privirea. Ajunse în fața clădirii pe care o căuta. Se hotărî și făcu primii pași... Spuse cine este și ceru să vorbească cu un ofițer.

— Am ceva important. Nu mai suferă aminare...

Manu vorbea de câteva minute. În fața lui, căpitanul N. State nota câte ceva într-un carnet. Era atent.

— ...Aici în țară nu l-a interesat cine știe ce. Când m-am dus în delegație, m-a așteptat. Nu s-a mai dezlipit de mine. Pe unde nu m-a plimbat cu mașina! Nu mă lăsa să plătesc nimic. După vreo săptămînă mi-a spus deschis ce dorește de la mine. Spunea că-i o nimica toată, iar eu o să am doi la sută din valoarea fiecărui contract încheiat. Bani urma să-i depună pe numele meu la o bancă. În Elveția. Mi-a dat numele băncii și contul. Am încercat să refuz. Mi-a amintit de cele discutate în întâlnirile avute aici, la București. A spus că unele i-au folosit. Că dacă s-ar afla, aș avea neplăceri. El spunea că-mi este prieten și i-ar fi părut rău să mă nenorocească. Or, dacă-l ascult, voi avea numai de câștigat. Ce să fi făcut? Mi-a fost frică. Aveam familie... Am acceptat...

Se opri și trase aer în piept. Obosise. Evita privirea ofițerului din fața sa. Acesta aștepta răbdător să continue.

— Mi-a spus cum să ținem legătura. Instrucțiunile le primeam prin cărțile ce mi le trimitea. Textul era pe paginile douăzeci și doi, treizeci și trei, patruzeci și patru, cincizeci și cinci și șaiszeci și șase. Nu era greu de descifrat dacă cunoșteați despre ce-i vorba... M-am gîndit că nimeni n-o să afle. Primeam din când în când pachete. Îmi trimitea instrucțiuni prin cărțile «The Colour of Evening» și «A Man of Affairs». Le am acasă pe toate. Voia să afle despre necesarul de import la mai multe produse și firmele concurente, cu prețurile ce le ofereau. Ultima dată mi-a cerut să-i precizez care din aceste

produse sînt pentru armată. M-am speriat. Începusem să-mi dau seama că lucrurile se complică... N-am răspuns la scrisoare...

Manu mărturisii tot. Ofițerul vru să vadă obiectele primite de la străin. Căpitanul State dădu un telefon și mai chemă cu el un coleg de la un alt serviciu. La Manu nu era nimeni acasă; soția era la serviciu. Le arătă tot ce-i trimisese străinul. Căpitanul fotografia. Celălalt umbla pe lîngă fiecare obiect cu un aparat ciudat. Lui Manu îi fu iar teamă. «Ce-or fi vrînd?» — se întreba el. Apoi nu se mai gîndi la nimic. Se simțea ușurat. I se ridicase piatra de pe inimă.

Ofițerul care venise cu căpitanul State se opri mai mult lîngă aparatul de radio cu transistoare pe care Manu îl primise ultima dată într-un pachet. Acesta făcu semn celor doi să tacă. Apoi, după ce desfăcu capacul din spate al aparatului de radio, scoase bateriile.

— Acum puteți vorbi! — le spuse ofițerul, continuînd să cerceteze cu interes aparatul.

Priveau și ceilalți, curioși. Manu tot nu înțelegea nimic.

— Obișnuțiți să discutați acasă probleme de serviciu? — fu întrebat Manu.

— Cîteodată... Știți, soția e tot ingineră... Ne mai consultăm...

— La serviciu l-ați dus??

— Ce, aparatul? Da, de cîteva ori... Îmi place muzica...

Manu rămase surprins cînd ofițerul îi arătă, printre celelalte piese, unele care n-ar fi avut ce să caute într-un aparat de radio obișnuit. Era un microaparat de emisie. Transmitea tot ce se discuta în jur. Emisia se alimenta de la aceleași baterii. Lui Manu îi fu ciudă. Își aminti că străinul îl sfătuisese să schimbe des bateriile. Să nu se uzeze aparatul. Și el le-a schimbat. Îl năpădi iar teama. «Au să mă aresteze» — își spuse. Inima i se făcu cît un purice. Nu-i venea să creadă. Își aminti de zîmbetul amabil al străinului. Vru să spună ceva, să se răcorească, dar îi fu jenă de cei doi ofițeri. Se încruntă doar...

Manu devenise iar omul comunicativ. Colegii și prietenii lui s-au bucurat.

Într-una din amiezii plecă grăbit de la serviciu. Îl aștepta soția în stația de autobuz. Au plecat spre grădiniță. Apoi, împreună cu Daniel, s-au plimbat cu barca pe lac.

Dar în toată această chestiune ciudată este și ceva nostim: străinul crede și azi că «informațiile» pe care le primește sînt de la Manu...

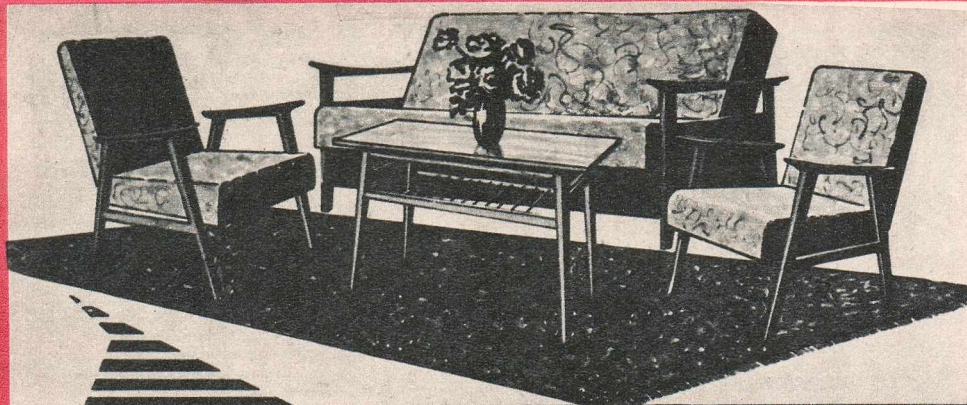
Un fapt simplu, ușor de reținut, ușor de scris. Dincolo de el însă stau oamenii, ofițerii din securitatea statului, sprijiniți de masele largi, care apără liniștea noastră creatoare. Lor le sînt închinete aceste rînduri, în semn de prețuire și modest omagiu.

Victor JERCA
și Petre HLADCHI-BUCOVINEANU

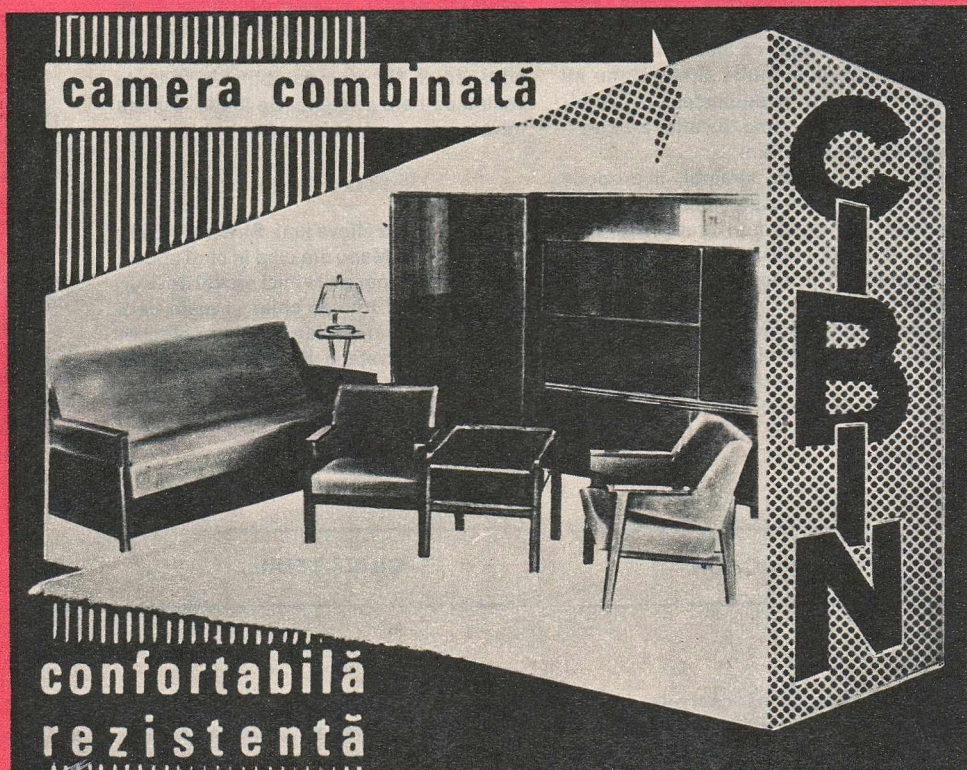
SCAUNUL

LOTRU

suplă
elegantă
modernă

garnitura de hol
NORMA

camera combinată

CIBIN

confortabilă
rezistentă

*Produse ale întreprinderilor
Ministerului Economiei Forestiere*

SCAUNUL LOTRU

Comoditatea și rezistența sînt atributele scaunului tapisat LOTRU.

Prețuri de vânzare:
188 lei tapiseria pe placaj;
216 lei tapiseria pe chingă.

GARNITURA DE HOL NORMA

suplă, elegantă, modernă, este un produs superior pe care îl recomandăm atenției dv. Avînd o construcție simplă și dimensiuni convenabile, garnitura de hol NORMA îndeplinește toate condițiile unui produs superior.

Preț de vânzare: CANAPEA EXTENSIBILĂ 1 951 lei, FOTOLII 1 200 lei (2 buc.), MĂSUȚĂ 258 lei.

CAMERA COMBINATĂ CIBIN

Un produs nou, modern și atrăgător, care va aduce în apartamentul dv. o notă desăvîrșită de confort și bun-gust. Linia suplă precum și multiplele posibilități de utilizare a pieselor fac din «Camera combinată CIBIN» o garnitură care nu trebuie să lipsească din nici un cămin. Camera combinată CIBIN are următoarea componență:

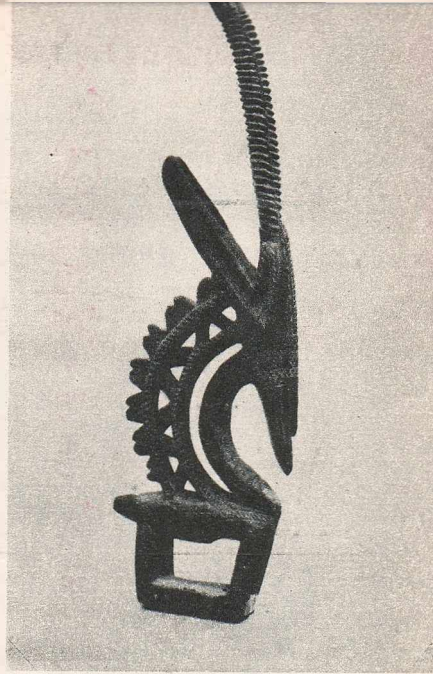
— dulap combinat cu oglindă	lei 2 432
— „ cu două uși	„ 1 351
— masă extensibilă	„ 677
— măsuță fantezie	„ 274
— canapea extensibilă	„ 2 805
	3 003
	3 199
— fotoliu (se livrează cu două fotolii)	„ 766
	809
	851
— scaun Olt (se livrează cu 4 scaune)	„ 248
	261
	274

Prețurile la canapea, fotolii și scaune oscilează în funcție de calitatea stofelor.

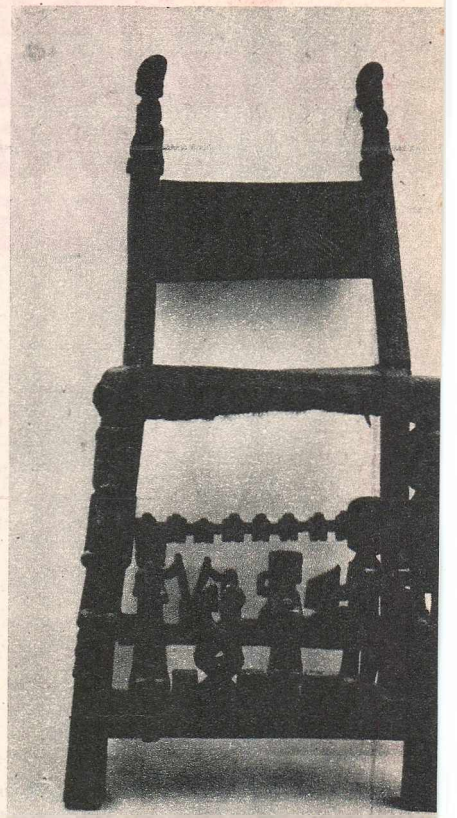

POEZIA SI MISTERUL ARTEI NEGRE

de Alexandra ZIGURA
Fotografii de S. STEINER

Cap de antilopă
ce se instalează
pe creștetul unei măști
(cultura Bambara).

Scaun «de șef»
din Tsokwe — Angola.

◀ Panou sculptat la Fumban
și consacrat
dansului regal Pin Nja,
cu caracter solemn,
organizat la începutul
sezonului ploios.

Pentru ochiul europeanului, arta continentului negru rămâne mai departe o lume de forme născute dintr-un univers imagistic straniu și greu de pătruns, cu toate că în ultimii 20 de ani arta neagră a constituit una din temele cele mai pasionante de studiu și de creație plastică.

Guillaume Apollinaire spusese că: «nu-mai printr-o mare îndrăzneală a gustului artistic s-a ajuns să se considere acești idoli negri adevărate opere de artă» și a avut dreptate; căci numai gânditori și artiști de avangardă ca Gauguin și mai târziu Matisse, Derain, Braque, Picasso etc. au putut intui și simți «arta» în opere care au ieșit din mâinile unor creatori ce nu cunoșteau noțiunea de artă și care, în lumea imaginilor plâsmuite de ei, nu căutau niciodată «frumosul» ci utilul, narațiunea, simbolurile naturii înconjurătoare și ale forțelor cosmice nevăzute. Rolul funcțional al artei africane — fie că este vorba de obiecte de cult, statui ale strămoșilor, măști sau obiecte de uz zilnic etc. — rămâne dominant, iar poziția favorizantă a acestor forme — pe care în limbaj european îl numim «artist» — era în cadrul tribului printre fruntași, uneori făcând parte din suita regelui, dar de cele mai multe ori fiind alături de vrăjitor și întotdeauna aparținând uneia din societățile inițiatice.

Trăsăturile caracteristice artei africane ne izbesc la tot pasul în expoziția de la Dalles. Pornind de la cele mai simple obiecte de uz casnic ca linguri, cuțite, vase, scaune, fetișuri etc. și pînă la sculptura tridimensională în bronz sau lemn și la plâsmuirea fantastică a măștilor, în

*Oricît ne-ar șoca
la început,
acest idol negru
rămîne o adevărată
operă de artă.*

toate aceste obiecte utilitatea funcțională rămîne predominantă, dar ea nu poate fi concepută în afara unei contribuții artistice încărcate de valențe simbolice și magice.

Și totuși acest limbaj simbolic, ușor de citit pentru africani, rămîne pentru noi de cele mai multe ori o carte închisă. Așa cum pentru analfabetul evului mediu sculptura fantastică a catedralelor era o «biblie a săracilor», un repertoriu de simboluri ușor de înțeles, pentru africani «arta» lor este un limbaj lesne de descifrat.

Pentru noi însă «frumosul» acestei arte rezidă în primul rînd în misterul ei, în dialogul pe care îl infiripă între om și natură; cînd încerci să încadrezi arta negrilor din Africa în normele estetice europene, te izbește faptul că sculptorul african, fără să știe și fără să vrea, a atins limitele marilor stiluri. Și cu toate că se pot observa diferențe de interpretare în cadrul unor zone etnografice distincte și a multiplelor așezări tribale, există o unitate de concepție avînd la bază o tradiție străveche. Artă africană rămîne totuși unitară în diversitatea ei și nu poate fi confundată cu creația plastică aparținînd altor continente sau teritorii insulare.

Cînd am apropiat arta africană de marile stiluri ne-am referit în primul rînd la arta din BENIN-Nigeria — exemplarele aflate în expoziție (ca de pildă «Oameni cu mîinile legate», sculptură în bronz, aparținînd veacului al XIII-lea; «Portret de bărbat cu două păsări adosate pe cap»; «Cap de panteră» sau «Portretul lui OBA EVOVARE cel mare» — stil sec. XVIII) fiind opere ce pot sta liniștit alături de un bronz tibetan sau de o sculptură în

piatră, mexicană. Dacă începuturile artei din Nigeria (obiecte de pămînt ars și bronz) sînt situate de cercetători în veacul al V-lea î.e.n., în schimb sculptura în lemn nu depășește 100-150 de ani vechime, lemnul nerezistînd climei și asaltului furnicilor. În cazul acestor opere de artă nu rezistența materialelor de-a lungul veacurilor este importantă, ci spiritul și concepția din care s-au născut și care s-au transmis din generație în generație. Să mai menționăm și faptul că la creatorul african ideograma plastică poate porni de la un naturalism aparent, atingînd uneori o stilizare ce merge pînă la abstract. În cazul unor reprezentări umane, ca de pildă sculptura Zulu în lemn vopsit în ocru și tatuată cu linii incizate colorate în negru, este vorba tot de o ideogramă expresivă, care însă nu tinde să exprime caracterul naturalist al modelului, ci urmărește să reprezinte omul primordial, personificare a rasei. Echilibrul volumelor, cadența, deformările expresive nu fac decît să sublinieze caracterul genetic ale rasei, să scoată în evidență acea frumusețe caracteristică marilor creații plastice, indiferent dacă ele aparțin Egiptului antic, Asiriei, artei chineze sau artei negre (vezi sculpturile, măștile și podoabele din tribul BULE).

Spre deosebire de sculptura antropomorfă despre care s-a vorbit mai sus, sculptorii BAMBARA (cultură ce s-a dezvoltat în bazinul Nigerului și Senegalului) au fost creatorii unui totemism zoomorf, ilustrînd o cultură pastorală caracteristică savanelor și folosind ideograme cu caracter geometric. Capul de

(Continuare în pag. 24)

POEZIA SI MISTERUL ARTEI NEGRE

Măști de inițiere,
aparținând tribului
Mukanda Tivokue
din Angola.

antilopă — care se instalează în creștetul măștii — este prezentat din profil și se înscrie cu eleganță în spațiu, într-o armonie de linii precise și sugestive și pe o cadență de plinuri și goluri. Acest gen de zoomorfism simbolic poate fi regăsit atât în sculptura chineză a epocii HAN, cât și în arta conceptuală a populației stepelor sau în creațiile Egiptului antic.

Spre deosebire de sculptura BENIN în bronz sau sculptura antropomorfă în lemn, arta cu un caracter mai aristocratic, arta măștilor de dans aparține culturii tribale și are un net caracter popular. Măștile au fost întotdeauna socotite obiecte sacre, destinate dansurilor rituale, care nu au avut niciodată un caracter de spectacol. Fie că sînt măști de dans, măști-amulete sau măști de protecție a caselor, li s-a atribuit puteri magice și au fost venerate de membrii tribului. În timpul ceremoniilor purtătorul lor trebuia să se depersonalizeze și să joace rolul spiritului pe care îl invocă. Cea mai mare parte din triburile africane cred într-un Dumnezeu unic, pe care îl consideră inaccesibil și de nereprezentat. Intermediari între ființa supremă și om erau geniile, care au format panteonul animist al lumii africane. Măștile care personificau aceste genii sînt dintre cele mai variate și impresionează prin dramatismul lor misterios.

Prezența pentru prima oară în țara noastră a unei expoziții de artă neagră cum este această colecție din Neuchâtel poate fi considerată un important eveniment artistic, un prilej rar pentru publicul românesc de a lua contact direct cu arta ale cărei taine și sensuri adînci vor fi poate mai limpede descifrate într-un viitor nu prea îndepărtat.

Măști din Congo,
destinate
dansurilor rituale.

Panou de pînză,
ornamentat cu motive
zoomorfe
și antropomorfe,
decupate de asemeni
din pînză.

1

2

moda

Cînd încep să cadă frunzele...

Ne-am resemnat de mult, cu înțelepciune: marile slăbiciuni omenești — declinate la masculin sau feminin — au momente în care se blazează dar, în special, epoci în care cad mai cu putere în păcat; și se pare că sfârșitul perioadei este sezonul prielnic reșetelor violente. Ca să nu se întâmple parcă nici un fel de discordie prin familii, stadioanele sunt umplute din nou exact la ora cînd casele și revistele de modă își invită iarăși obișnuitele la prezentarea noilor colecții. Și aici, și dincolo, încintări și suferințe egale, dar încă tot femeile au de înfruntat încercări mai grele: sălinoare supraîncălzite și supraaglomerate, în zile fierbinți de vară, li se propune să se entuziasmeze în fața hîbrăcămintei îmblănite, călduroase, de iarnă și, mai ales, să accepte, la nici șase luni distanță de la anterioara prezentare, să se remodeleze după noul tip de feminitate, ropus, o dată cu rochiile, de creatorii de modă. Sînt ei să are luați în serios? Mai mult sau mai puțin. De obicei mai puțin: prezentările acestea ale marilor case nu se vor, de fapt, nici ele mai mult decît niște spectacole-șoc nanechinele dansează, altele vin pe patine cu roțile, minile sînt rafinat «jucate») care lansează o idee, o personalitate, un «stil» aplicabil producției industriale — singura cu adevărat rentabilă. Pentru toamna și iarna vin, moda s-a dorit neapărat gravă și cucernică, arborescentă cu precădere — după beția coloristică a ultimelor veri — negrul, albul, griul, cu foarte rare puncte luminate de roșu, oranj, verde. O modă bătrînească? Nicipecum: cîtă vreme tivul rămîne suspendat deasupra enunchilor (și rămîne, pentru că orice efort de a lungi ochiurile s-a dovedit zadarnic anul acesta, cei mai «de-

(Continuare în pag. 26)

3

4

1 O pată de culoare într-o modă ce se vrea cu tot dinadinsul cernită: rochia din jersey roșu, cu o cravată viu înflorată.

2 Foarte nou: taiorul lung, strîns cu cordon în talie; fusta — din nou! — în pliseuri.

3 Marele favorit al sezonului: taiorul lung, cu cordon, cu două rînduri de buzunare, purtat cu o bască școlărească pe cap.

4 Pentru o fată tînără, un complet (rochie și pardesiu) alb, paspoalate fin cu negru. Rețineți ca amănunte: cuta dublă din față și buzunarul ce se termină la tiv.

25

Din nou paspoaluri late, tweed, din nou contrastul alb-gri, chiar și la taiorul cel de toate zilele.

cînd încep să cadă frunzele..

centi» dintre creatorii francezi coborînd fusta pînă la maximum 5 cm deasupra rotulei), nota dominantă a modei rămîne tinerească (chiar prea, atunci cînd picioarele ce nu-și pot permite să se etaleze o fac totuși!). Două amănunte esențiale: după ce și-a tot căutat locul și a oscilat nehotărîtă de-a lungul întregii siluete, talia rochiei și-a dat brusc seama că locul ei cel mai nimerit e tot în... talie, așa că a acceptat să se lase subliniată prin cordoane late, aplicate la orice piesă vestimentară, de la palton la pulover, de la rochie la taior. Amănuntul doi: pantalonul a devenit «șlagărul» sezonului, pantalonul purtat în orice ocazie, sub rochia, pardesiul sau taiorul din același material, pantalonul din tweed sau satin negru, din piele sau jerseu. E poate un fel ostentativ de a afirma emanciparea femeii — zic cu acreală misogin: unii; de a mai ascunde piciorul excesiv dezgolit — zic de dragul pudorii, alții; o îmbrăcăminte foarte comodă — conchid femeile. În orice caz, el a alungat aproape total din garderobă cizmele care au făcut atîta vîlvă (și o breșă atît de adîncă în buzunar) anul trecut; și ia ne gîndim cu ciudă la capriciile modei, care își permite să abuzeze de credulitatea feminină și să se rostogolească într-o atît de grabnică uzură morală exact atunci și acolo unde uzura fizică nu prea acționează!

În rest: taiorul la modă e foarte lung, trois-quarts aproape, bine strîns cu cordon în talie, cu buzunare mari aplicate (chiar patru la număr), butonat la două rînduri. Rochia e de preferință neagră (sau gri, sau violet-vinăt) cu decolteu-săgeată pentru seară, cu o eșarfă foarte lungă rulată în jurul gîtului. Rețineți o idee: catife neagră, combinată cu gulere și manșete din organdi alb e feminin, romantic, grațios.

Fotografiile alăturate încearcă să ofere cîteva sugestii mai rezonabile ale modei actuale, prezentate de cîteva din cele mai cunoscute case de modă din lume. Da înainte de a pune punct, nu putem să nu ne întrebăm — cu mîhnire — ce s-a întîmplat că, de o bună bucată de vreme, industria ușoară a renunțat la prezentările sale periodice de modă? Știm, e desigur și un sănătos simț autocritic la mijloc: neputînd oferi întocmai în magazine ceea ce prezenta în colecții, fabricile au preferat tăcerea — demagogiei festive. Dar iar constatăm că se merge pe linia cea mai comodă, cea a minime rezistențe: nu era oare de preferat să avem și spectaculoase prezentări de modă, și magazinele pline cu lucruri frumoase? Sau poate cerem prea mult?

Sanda FAUJ

Caroul mereu în actualitate. Un pardesiu cu o fustă din același material bleumarin-cărămiziu și cu o bluză în dungi — iată o ținută de o discretă eleganță.

Două ținute sport, în culorile vedete — gri, alb, negru. Pantalonul scurt le recomandă mai ales pentru munte și orele petrecute la volan.

Din tweed gri, care nu obosește niciodată, un pardesiu cu paspoaluri alb-negre foarte late și cordon din lac negru.

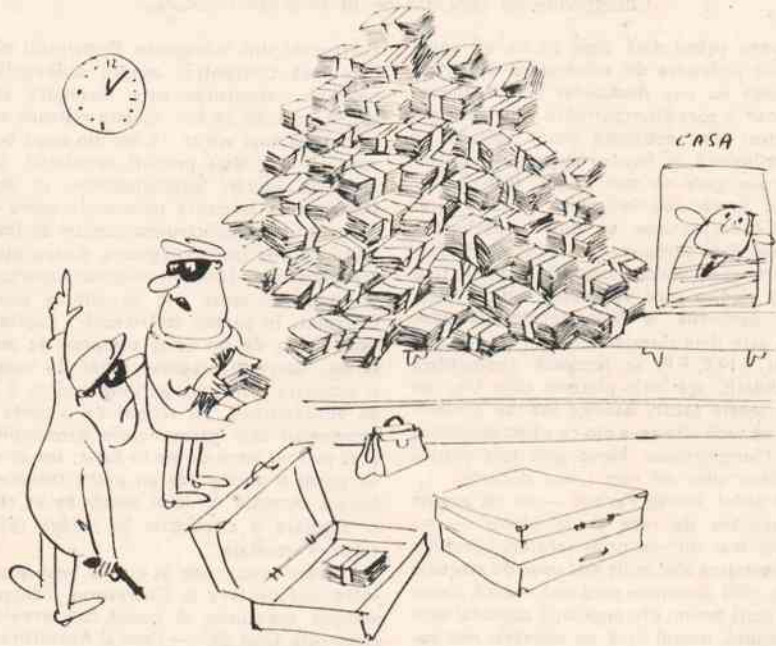
„MODERN“
la ora
succesului

După ce ne-am supărat de atîtea ori pe revistele noastre de modă, după ce le-am reproșat cu atîta îndreptățită vehemență lipsa de ținută grafică, de gust chiar, de promptitudine față de evoluția modei, să fim drepti și să dăm Cezarului ce e al Cezarului. Să recunoaștem deci ultimului număr al «Modernului» — și o facem cu reală plăcere — nu numai excelența sa calitate tipografică (lucru mare la noi!), ci mai ales buna sa concepție artistică, serioasa informare, fotografia îngrijită. E drept că manechinele mai «pozează» uneori excesiv, înțepenind într-un zîmbet și o mișcare în care simți cele cîteva secunde necesare fotografului; e drept că unele schițe nu au încă fluenta și dezinvoltura trebuincioase desenului bun de modă; dar revista rămîne valoroasă prin acea elaborare grijulie, prin acele idei care se simt a fi ghidat alcătuirea ei. Idei de fotografiere într-un cadru insolit (castelul Bran, pare-se, sau un interior «de epocă»), idei de machetare elegantă (recuzită de atmosferă: evantai, ceas cu lanț, binoclu), o gîndire coloristică discretă și acel mult alb-negru care nu supără într-un sezon ce pare a renunța de bunăvoie la culoare. Să terminăm cu ceea ce ar fi trebuit să începem, cu copertele de o ținută ireproșabilă, pentru realizarea cărora tînăra actriță Melania Cirje și-a oferit — cu generozitate și un sănătos simț al publicității — profilul ei plin de farmec.

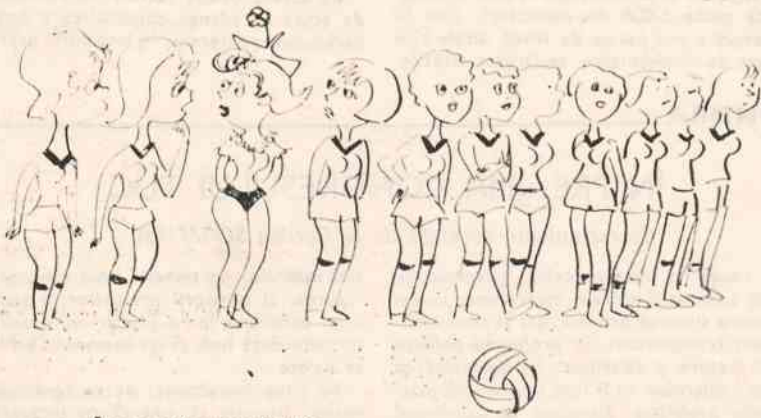
varietăți

UMOR de Nell COBAR

— Ia nu mă mai zori! Se întâmplă destul de des să găsești lipsă o bancnotă, două din pachet...

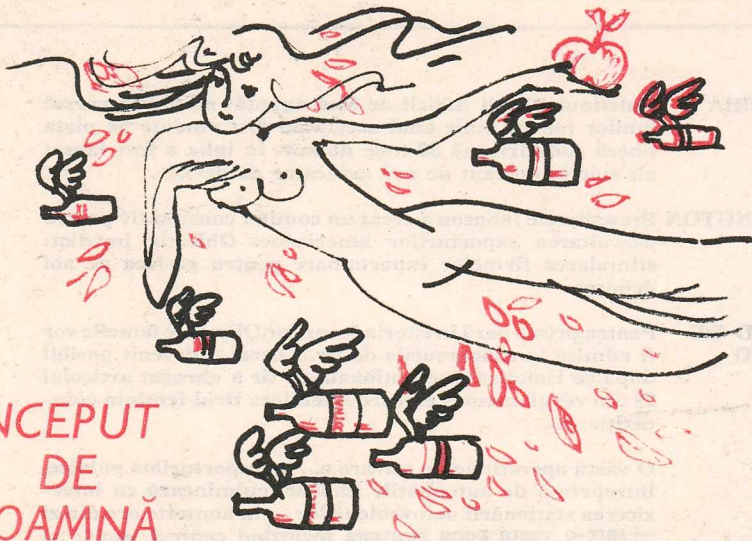
...ȘI ELE JOACĂ FOTBAL!

— Asta-i echipamentul tău?
— Ge vrei?! Știi că nu-mi place să văd și pe altele îmbrăcate ca mine!

— Vă spun drept, duduie, îmi place totul aici: actorii, filmul, sala, spectatorii...
— Mie, numai filmul.

ÎNCEPUT DE TOAMNĂ

1	T	2	O	3	A	4	M	5	N	6	A	7	8	A	9	R	10	C	11	M	12	E	
2	O					O	M																i
3	M					L																	C
4	A	N				I	A	T	A														
5	T					E																	
6	E																						
7																							
8	S	E																					i
9	P																						A
10	I																						R
11	C																						N
12	E																						A

ORIZONTAL: 1) Topîrceanu a prezentat-o în «Rapsodia» sa drept «Zina melopeelor/ Spaima florilor și Doamna/ cucurbitaceelor» — Patina toamnei pe bobul strugurelui. 2) În miezul toamnei — Alifie. 3) Cel din primăvară, toamna e cirlan — Fermentație sine-qua-non pentru materia primă a gogoșarilor. 4) Fiecare cu toamna sa — Privește! — Editură de stat. 5) Rădăcinoasă comestibilă din preparativele gospodărești de toamnă (pl.) — Plini de fire. 6) Referitoare la oră — Teuri! 7) Începe toamna. 8) Sec! — 8 și 9 septembrie! — La intrarea în București! — Centre ale animației și bucuriei generate de belșugul toamnei. 9) Lanurile de pe care se culege. În aceste zile, una din principalele bogății ale toamnei (sing.). 10) În lași, la stînga! — Nicolae Petrescu — Git! — Rînd. 11) Pe cîmp, după cules (pl.) — Limitele toamnelor! — Hidrocarbură. 12) Judecător în infern (mit.) — Altă legumă din bogatul sortiment al toamnei.

VERTICAL: 1) Apetisantele pătlăgele

culese pînă toamna tîrziu — Cele de grîu, păstrate din vară, folosesc toamna la împodobirea cramelor. 2) Moștenire din străbuni (pl. arh.) — Începe toamna. 3) Inevitabile la fasolea verde de toamnă — Ciocirle — Pe ramuri detrandafir (sing.). 4) Mîncătoare de lînă, împotriva cărora toamna se iau măsuri punîndu-se hainele la naftalină — Pomi fructiferi ale căror roade se culeg toamna. 5) Nina Marinescu — Toamna. 6) Deviere — Început de toamnă! 7) Marcă de radio — Anotimpul, ca gen. 8) Lele (reg.) — Alunul de exemplu, ale cărui fructe se culeg toamna. 9) Formular culinar, conținînd și specialități de sezon — Interjecție. 10) Prefix de egalitate — Podgorie vestită din județul Vaslui. 11) Mititel foarte prețuit... la crămă — Stîncă — Infern. 12) Vopsit în paleta cromatică a toamnei. — Începe după ce sîrșește toamna.

S. ALDEA

Cuvinte rare: EAC, RCA, BIE, ISO.

Dezlegarea jocului «APA TRECE... PIETRELE RĂMÎN», apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) APA — EPAVA — RG. 2) MALURI — IZVOR. 3) EVACUARE — ECA. 4) TAU — PT — RECIF. 5) I — NATRIU — H — I. 6) SP — CIAN — DECE. 7) TIARE — EBE — A. 8) STA — PRAGURI. 9) ACI — AIT — ROBA. 10) GURA DE APĂ — OS. 11) ARNĂUT — ADÎNC. 12) TIAM — ECRAN — A.

PRETORIA Buletinul Băncii Africii de Sud anunță: numai în cursul lunilor mai și iunie anul acesta au fost vândute pe piața liberă sud-africană 80 tone de aur. În iulie a fost lansat alt stoc important de aur «aducător de devize».

WASHINGTON Președintele Johnson a creat un comitet consultativ pentru dezvoltarea exporturilor americane. Obiectiv imediat: stimularea firmelor exportatoare pentru găsirea de noi debușee.

CIUDAD DE MEXICO Pentru prima oară în istoria Jocurilor Olimpice femeile vor fi admise la concursurile de tir. Lucrul a devenit posibil după ce Uniunea internațională de tir a abrogat articolul 29 din regulamentul ei, care interzicea tirul feminin competiționar.

ROMA O vastă operațiune de salvare a... transporturilor publice, întreprinsă de autoritățile italiene, culminează cu interzicerea staționării autovehiculelor — în anumite ore din zi — într-o vastă zonă romană incluzând centrul istoric al orașului etern.

PARIS Comentatorul american Philip Cortney împărtășește cititorilor ziarului «Le Monde» pronosticurile sale privind politica monetară americană și situația economică din S.U.A.: șansele de reușită depind de mijloacele cu care S.U.A. vor ști să pună capăt deficitelor bugetare devenite cronice; economia americană trăiește de pe urma expansiunii monetare, a deficitelor bugetare tot mai mari și a războiului din Vietnam.

TOKYO În cercurile americane nu se dezminț știrile apărute în «Sunday Times» din Londra, potrivit cărora o mare parte din bazele militare ale S.U.A. din Japonia și Okinawa ar putea fi transferate în Coreea de Sud.

SAIGON Într-un apel adresat muncitorilor, partidelor politice și organizațiilor religioase, studenții saigonezi propun inițierea unor acțiuni comune împotriva terorii guvernamentale și cer anularea sentinței de 5 ani muncă silnică aplicată unui redactor al revistei studențești «Sinh Vien».

BOSTON După un proces care a durat 46 de zile, Tribunalul din Suffolk (Massachusetts) a condamnat la moarte 4 membri ai organizației Cosa Nostra — filiala americană a Mafiei italiene. Ei sînt acuzați, între altele, că l-au asasinat în 1965 pe șeful unei bande de gangsteri din Boston — Edward Teddy.

BERNA Exporturile masive de brînzeturi din țările Pieței comune inundă piața elvețiană, punînd în pericol pozițiile fabricanților locali angajați într-o concurență inegală. De aceea guvernul elvețian insistă pe lângă «cei șase» ca livrările să fie reduse sau chiar sistate.

LONDRA În 1975 și poate mai curînd va intra în funcțiune un nou complex siderurgic ce va fi construit în Scoția. Gigantul, cu o capacitate anuală de peste 5 milioane tone de oțel, va fi cel mai puternic din Europa, susține un purtător de cuvînt al lui British Steel Corporation.

BONN Inovație în domeniul circulației: șoselele colorate. Expertii firmei Leverkusen au reușit să coloreze atît betonul de culoare deschisă, cît și bitumul. 100 amestecuri de culori au fost folosite pe o șosea experimentală de 80 metri. Problema se pune acum dacă trebuie să fie impregnată șoseaua pe toată lățimea sau numai prin marcaje din culori.

Întrunirea, la Chicago, a Convenției naționale a partidului democrat a fost marcată de puternice demonstrații ale populației din acest oraș, în cadrul cărora s-a cerut încetarea războiului din Vietnam și a discriminării rasiale în Statele Unite. Pentru a se face față acestor manifestații au fost mobilizați aproximativ 40 000 militari și polițiști. În fotografie: arestarea unui demonstrant.

PARIS

ZILE DE AUGUST

Corespondență specială de la Georges DASCAL

Pentru prima dată după 24 de ani ceremoniile prilejuite de aniversarea eliberării Parisului nu s-au desfășurat în cadrul tradițional — gara Montparnasse — unde foștii luptători din rezistență aveau obiceiul să se întîlnească în fiecare august, și aceasta deoarece gara nu mai există. Într-adevăr, marile lucrări de reînnoire a cartierului Maine-Montparnasse au dus la dărîmarea vestitei gări pariziene, în locul ei ridicîndu-se o gară nouă, modernă, precum și o uriașă clădire care va deveni sediul Societății naționale a căilor ferate franceze. Gara este deja terminată, iar în ce privește sediul S.N.C.F.F. se lucrează deocamdată la fundații, așa încît pietonii care trec pe lângă aceste locuri istorice mai au posibilitatea să vadă cîte ceva din ce a fost odinioară gara Montparnasse. Noua gară este situată la cîteva sute de metri mai departe.

De altfel, întreg Parisul — cu un august dezasperant de rece și de ploios — s-a transformat într-un uriaș șantier. Lucrările de amenajare sînt mult mai ușor de efectuat acum, cînd circulația este mai redusă, deoarece două treimi din populația capitalei este în vacanță, orașul fiind un adevărat mic paradis pentru automobiliști, care găsesc peste tot locuri de parcare și li se oferă condiții aproape optime pentru circulație. Municipiul profită de această stare de lucruri pentru a intensifica lucrările urbanistice și rutiere. La ora actuală în Paris sînt deschise 300 șantiere și o activitate febrilă concentrează peste 5 000 de muncitori. Sînt în construcție noi pasaje de nivel, altele sînt în curs de modernizare, se lărgesc străzile,

trotuarele sînt îndreptate. Principalul efort este însă concentrat asupra bulevardul periferic, «centura» care înconjură capitala. Lungă de 36 km, această centură va fi terminată anul viitor. 16 km din acest bulevard au fost deja predați circulației. S-au executat lucrări impresionante, și altele sînt în curs la cîteva puncte de ieșire din Paris, unde se construiesc noduri de intersecții ce vor facilita legătura dintre diverse autostrăzi. Unul din cele mai importante șantiere de acest gen se află la poartă Bagnole, în partea răsăriteană a capitalei este vorba de un uriaș complex de autostrăzi, derivații, capătul liniei de metrou auto-gară, un uriaș parking pentru 220 de autovehicule, cu scopul de a evita și provinciile să-și găsească acolo automobile și să nu mai intre cu ele în Paris; tot de aici va porni o autostradă cu patru culoare în fiecare direcție. În felul acesta se va reuși o degajare a circulației în partea răsăriteană a capitalei.

Lucrări uriașe sînt în curs și mai la sud între porturile Ivry și Charenton. Pentru a permite «centurii» să treacă fără greutate peste cele două gări — Lyon și Austerlitz — au fost construite două «câi suspendate»: pe piloni metalici lungi de cîte 500 metri cu autostradă pentru mașini și, întrucît acestea se află pe cele două maluri ale Senei, sînt legate printr-un pod nou din beton precomprimat, lung de 260 m.

La aceste uriașe lucrări de circulație de acces se adaugă construirea a opt noi parkinguri subterane, în interiorul capitalei.

LONDRA

ÎN PREAJMA CONGRESULUI TUC

Corespondență specială de la Gordon SCHAFER

În ceasul al unsprezecelea, guvernul laburist a reușit să evite o confruntare cu cel mai mare sindicat britanic, cel al muncitorilor din transporturi, în problema politicilor de înghețare a salariilor. Se apreciază că politica salariilor va fi însă una dintre principalele probleme discutate la Congresul național al sindicatelor din Marea Britanie, ale cărui lucrări vor începe la 2 septembrie.

Este probabil că opoziția față de politica economică laburistă va îmbracă forme și mai puternice la Conferința națională laburistă din luna octombrie.

Pericolul unei rupturi între mișcarea sindicală și guvernul laburist a devenit evident cu prilejul votării în Camera Comunelor a legii interzicînd sporirea salariilor conducătorilor de autobuze. După cum se știe, tensiunea care a survenit între guvern și sindicatul muncitorilor din transporturi s-a concretizat prin demisia lui Frank Cousins din cabinetul Wilson, ca protest împotriva acțiunii guvernamentale, și apoi prin numirea lui Harry Nicholas în funcția de secretar al partidului laburist.

Criza a fost soluționată prin acceptarea de către guvern a creșterii salariilor, găsindu-se totodată o formulă onorabilă de compromis, aceea a legării acestei creșteri de ridicarea productivității. Sindicatele au arătat limpede că sînt gata să discute poli-

tica salariilor pe temeiul unui control riguros, al creșterii prețurilor, a stabilirii unui echilibru între prețuri și salarii; e nu consideră însă că un asemenea echilibru ar exista.

Se pune întrebarea: de ce continuă guvernul laburist să meargă cu încăpățînare pe această linie ce poate duce la consecințe dintre cele mai grave? Răspunsul poate fi găsit în condiția pusă de Fondul monetar internațional atunci cînd a acceptat să aprobe prin credite, ltra devalorizată: un contract mai intens al economiei engleze de către cercurile conducătoare americane.

Între timp șomajul a atins o cifră record iar experții apreciază că o dată cu venirea iernii numărul șomerilor va fi și mai mare. Faptul este urmarea directă a politicii economice impuse de Fondul monetar internațional. De altfel guvernatorul Băncii Angliei a arătat fără ocolișuri că un nivel ridicat al șomajului este necesar în momentul de față: doi oameni luptînd pentru același post este metoda clasică de a menține salariile la un nivel scăzut și de a stăpîni totodată sindicatele.

Pînă cînd va putea însă guvernul laburist supraviețui unei asemenea politici? Confidențele ce se apropie vor trebui, fără îndoială, să găsească răspuns la această întrebare.

FLACĂRA-INTERVIU

SCURTĂ ÎNȚILNIRE LA SALZBURG

De vorbă cu Ileana COTRUBAȘ

Am reușit să stau de vorbă cu tînăra soprana a Operei din București, Ileana Cotrubaș, în sala mare a «Festspielhaus»-ului, în timpul unei pauze. Invitată și la ediția '68 a Festivalului de la Salzburg, în afară de rolul

pe care l-a deținut în «Flautul fermecat», mai cîntat în sala «Mozarteum», acompaniată de orchestra Camerata Academica sub bagheta lui Bernhard Baumgartner (președintele tradiționalului festivaluri), precum

Soprana Ileana Cotrubas, la Salzburg.

În cadrul concertului dat cu Messa în do minor la biserica Sf. Petru.

— Ați luat parte la multe spectacole și competiții; ce părere aveți despre atmosfera de lucru?

— Ceea ce m-a impresionat cel mai mult

este adîncă seriozitate a întregului ansamblu. Indiferent dacă dirijează Karajan, Abbado, Sawallisch sau Böhm, fiecare participant, oricît de celebru ar fi, este pătruns de importanța aportului său la succesul întregului spectacol. Există o atmosferă de respect reciproc și de mare încredere în indicațiile regizorale.

— Anul acesta vi s-a făcut cinstea să fiți invitată pentru a doua oară la Festivalul din Salzburg. Ce impresie v-a lăsat publicul?

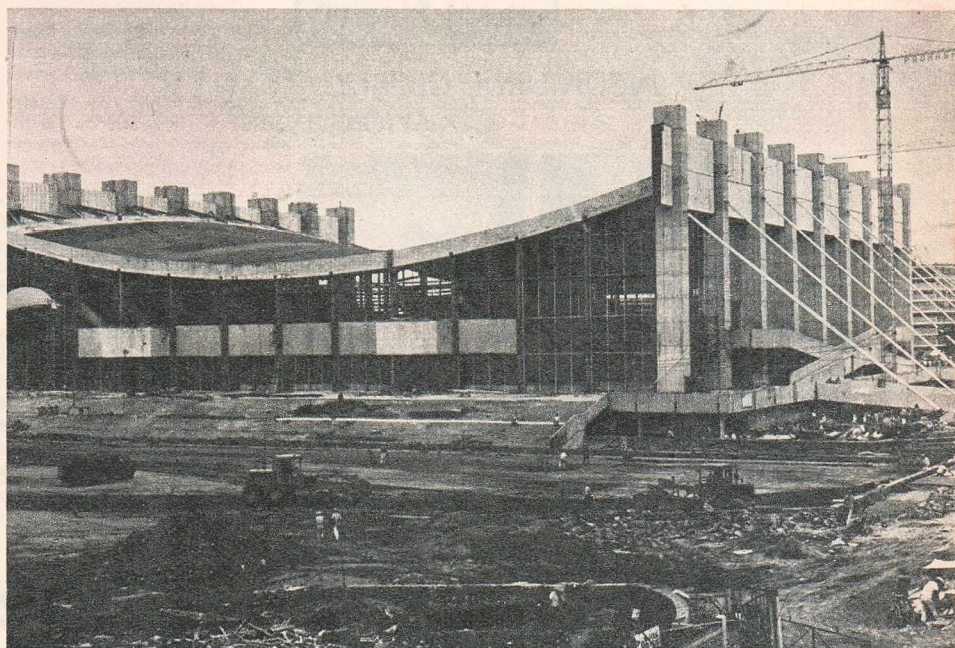
— În perioada festivalurilor muzicale vin aici vizitatori din multe țări. E un public de mare cultură muzicală, așa putea spune că reprezintă o selecție a ascultătorilor de muzică de pe aproape tot globul.

— Ce ne puteți spune despre planurile dv. de viitor?

— După participarea mea la programul festivalului și imprimările făcute pentru radio Salzburg, printre care am introdus și lieduri de George Enescu, am susținut la 15 august un concert la Viena. Toamna voi începe o serie de reprezentații la Opera din Frankfurt, cu «Rosenkavalier», în care dețin rolul Sophiei. Pregătesc acest rol și în limba română și așa dori să-l interpretez și la București.

Interviu consemnat de
Eugen IAROVICI

Una dintre clădirile ce se înalță la Mexico-City în vederea Olimpiadei: construcția care va găzdui bazinul de înot și sala de gimnastică.

ÎN CĂUTAREA „LUSITANIEI”

În vederea operațiunilor de aducere la suprafață a metalelor semi-prețioase care se află la 100 de metri pe fundul oceanului — în epava pachebotului «Lusitania» — a fost construit un «clopot» submarin de o construcție specială,

realizată de specialistul elvețian Hannes Keller. După cum se știe, acest pachebot britanic, care se îndrepta în S.U.A. spre Anglia cu 2 000 persoane la bord, a fost scufundat, la 7 mai 1913, de un submarin german, în largul coastelor irlandeze. 1 200 de persoane și-au găsit moartea în cursul acestui act de război care a fost considerat, în acea epocă, drept «o culme a barbariei».

Un grup industrial american a cumpărat epava pentru a pune mîna pe metalele și celelalte obiecte de preț găsite pe «Lusitania». În acest scop mai mulți scufundători vor coborî în adîncuri, la bordul «clopotului» construit de Keller. Aici a fost prevăzută și o cameră sub presiune unde scufundătorii vor putea dormi, evitînd schimbările bruște de presiune. Din cauza condițiilor dificile, programul de muncă nu va depăși o oră pe zi.

BUSINESS OLIMPIC

Toate ramurile economiei mexicane, legate — într-un fel sau altul — de industria turistică, profită din plin de apropierea Olimpiadei. În timp ce la Mexico-City ultimele pregătiri se desfășoară în ritm febril, hotelurile și bazele sportive

sînt asaltate de cererile numeroșilor doritori de a-și asigura locuri la marele eveniment sportiv al acestui an. Se prevede că, pe lîngă cei 1 500 000 de turiști pe care Mexicul îi găzduiește în fiecare an, în toamna aceasta capitala țării va primi în plus încă 500 000 persoane. «Boom»-ul pieței negre îl va întrece, după toate probabilitățile, pe cel înregistrat cu patru ani în urmă la Tokyo — unde bilete reținute din vreme la hoteluri și competiții sportive au fost revândute cu prețuri de zece ori mai mari decît cele inițiale. Pe de altă parte, la Bursa din Mexico acțiunile tuturor societăților a căror activitate este legată de pregătirea și desfășurarea Jocurilor Olimpice înregistrează creșteri vertiginoase. Cele ale companiei aeronautice mexicane — al cărei trafic va spori considerabil în perioada Olimpiadei — sînt de cinci ori mai ridicate

decît la începutul anului.

Dincolo de aparențele acestei efervescențe economice, observatorii descifrează însă și semne mai puțin îmbucurătoare. Se conturează de pe acum semnele unei viitoare inflații. Pentru a face față importanțelor investiții legate de pregătirea Jocurilor Olimpice, guvernul mexican a fost nevoit să recurgă la credite. Or, așa cum s-a întîmplat și la Tokyo, și la Grenoble, aceste investiții s-au dovedit în ultimă instanță nerentabile pentru economia statului. După terminarea Jocurilor Olimpice, construcțiile și instalațiile sportive realizate în acest scop vor rămîne în bună parte nefolosibile. Cît despre veniturile provenite datorită aflului turistic, o corespondentă apărută în publicația economică franceză «Entreprise» afirmă că, potrivit unui vechi obicei al deținătorilor de capitaluri mexicani, e de temut că acestea vor fi în bună parte reinvestite în Statele Unite. După aprecierile aceleiași publicații, ministrul mexican al finanțelor va trebui să depună eforturi considerabile pentru menținerea valorii pesoului în condițiile postolimpice și într-un climat atît de puțin favorabil stabilității monetare cum este cel al Americii Latine.

D. ȘTEFAN

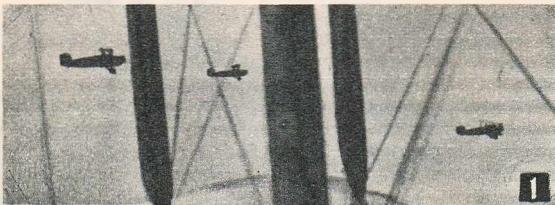
Contrar știrilor transmise de agențiile de presă, în Vietnamul de sud s-au desfășurat în ultimele zile lupte înverșinate între forțele patriotice sud-vietnameze și trupele americano-saigoneze. Fotografia înfățișează un aspect de la unul din uncărele americane amplasate în valea A Shau și denumit — funestă prevestire! — «Berchtesgaden», după numele cunoscutei fortărețe hitleriste.

O puternică manifestare antirasistă a fost declanșată de studenții Universității din Capetown pentru a-și exprima astfel solidaritatea cu lectorul negru Archie Mafeje, scos din rîndurile personalului didactic al universității, din ordinul primului ministru Vorster. În fotografie: studenții, în grevă, în incinta universității.

ARHIVĂ-FOTO

ÎNCONJURUL GLOBULUI CU AVIONUL

La 17 martie 1924, patru biplane DOUGLAS DT-2, adaptate și pentru amerizări, și-au luat zborul de pe aerodromul Santa Monica, din California. La 22 mai au ajuns la Tokyo numai trei din aceste aparate, care și-au continuat zborul pînă la terminarea traseului fixat: Saigon-Calcutta-Paris-Islanda-Labrador-California. Ruta totală, însumînd 49 560 km, a fost străbătută în 362 ore de zbor. Raidul a durat, cu întreruperile respective, 175 de zile, încheindu-se la 31 august. Media de zbor — 137 de km pe oră. Pe parcurs, celor trei avioane li s-au schimbat motoarele de cinci ori și aripile de două ori.

Pentru comparație reamintim datele celei mai reușite performanțe în zborurile din jurul lumii: în luna noiembrie 1965, un turbo-reactor pilotat de americanii Austin și Finch și avînd la bord 35 de pasageri — oameni de știință, specialiști în aviație, ziaristi — au realizat zborul: Honolulu-Polul Nord-Londra-Lisabona-Buenos Aires-Polul Sud-Noua Zeelandă-Honolulu; total — 42 638 de km, în 51 ore și 27 minute, plus 3 ore și 24 minute consumate în escalele făcute pentru aprovizionare.

În fotografiile: cele trei Douglasuri, în zbor deasupra Franței (1); echipajele, la înapoierea în S.U.A. (2).

DEZASTRE LA COMANDĂ...

O companie americană din Santa Monica (California) s-a specializat într-un «produs» probabil unic în lume: provocarea de dezastre! La cerere, experții companiei organizează incendii, cutremure, inundații, ciocniri de trenuri, epidemii etc. Calamitățile pot avea loc ziua sau noaptea, duminică sau în zi de lucru, pot fi de mari sau mici proporții. Evident, este vorba de dezastre simulate, organizate pentru antrenarea administrațiilor civile din diferite localități.

Primarul unui mare oraș asupra căruia s-au abătut în ultimii ani cîteva uragane a comandat simularea unei asemenea calamități pentru a pune, pe funcționarii civili interesați, în situația de a lua măsurile necesare de salvare și a constata cu acest prilej neajunsurile existente în sistemul de intervenție. Experții companiei au pus la punct un scenariu al uraganului, care a cuprins buletinele meteorologice premergătoare, ploi puternice, vînturi distrugătoare, revărsarea unui fluviu din apropiere, distrugerea unui pod important, instituirea stării de urgență etc. Evident, cei supuși «testului» nu au cunoscut scenariul. Ei stăteau într-un birou în care primeau corințu prin telefon comunicări despre evoluția uraganului și erau obligați să acționeze cu maximum de urgență: pentru «ocrotirea sinistraților», prevenirea lărgirii «dis-trugerilor», salvarea șoferilor «căzuți» în fluviu de pe podul «prăbușit», «restabilirea telecomunicațiilor» etc. Toate acțiunile lor, care adeseori au întîmpinat «piedic-neasteptate ce necesitau rezolvări prompte, au fost înregistrate pe bandă de magnetofon, în grafice și într-un sistem de informații, prelucrate ulterior de o mașină electronică. După încetarea «uraganului», experții, împreună cu participanții la simulare, au făcut o analiză pentru a se vedea lipsurile care au existat în diferite sectoare în timpul combaterii «dezastrului».

«Este preferabil să întîlnești o calamitate înții în cor-dii de laborator decît în realitate» — a declarat un ziarist un conducător al companiei, subliniind că numărul de cereri de astfel de «dezastre» este din ce în ce mai mare.

Florin UDRE

Palatul Hofburg din capitala austriacă a găzduit lucrările Conferinței O.N.U. pentru cercetarea și folosirea pașnică a spațiului cosmic, la care au luat parte reprezentanți a 70 de state, printre care și țara noastră.

COMPUTER

● Consumul de vin în Italia: 55 milioane hectolitri pe an. Producția: cu 15 milioane hectolitri mai mare.

● Dintr-un raport al Comisiei economice O.N.U. pentru America Latină (CEPAL): în ultimii 7 ani țările latino-americane au suferit pierderi în valoare de 17 miliarde dolari la achitarea asigurărilor, transporturilor, coletelor poștale, ca și din convertirea beneficiilor investitorilor străini în așa-zise donații.

● Planurile de perspectivă ale agriculturii cubaneze prevăd irigarea unui număr de 3 milioane de hectare pînă în 1975. Plantațiile de trestie de zahăr vor crește cu circa 300 000 ha.

● Concernul vest-german «Siemens» con-tează pe o creștere pînă la 400 milioane de mărci a cifrei de afaceri pe care o realizează anul acesta de pe urma industriei electronice. Anual, Siemens realizează o cifră de afaceri totală de circa 10 miliarde mărci.

● Anul acesta industria navală poloneză ocupă, pentru prima oară în istoria ei, locul întâi în lume în privința tonajului navelor de pescuit lansate la apă. Polonia — 33 149 tone, Japonia — 24 829 tone.

CRONICA DE TREI SECADE

MUMIILE

Cu o mie de ani înaintea erei noastre, regina egipteană Makeri, soția faraonului Painetchem I din a 20-a dinastie, mare preoteasă a lui Amon, moare la nașterea fiicei sale — Mutemhit. Nou-născutul nu are nici el multe ore. Mamă și fiică, regină și prințesă, sînt înmormîntate împreună. Mumiile lor dorm somnul veșnic, una lângă alta, îmbălsămate și bătute în pietre prețioase. Doi savanți americani le fotografiază în anul 1968, cercetează minuțios și constată — cu mare tulburare, poate cu uimire, poate și cu un fior de oroare, dacă nu și cu umor anglo-saxon — că mica prințesă Mutemhit nu e altceva decît o maimuță mumificată. Bijuterii scumpe i-au fost implantate în orbite — ca oricărui mumiilor promovate din regnul uman — și, prin cele cîteva trăsături care leagă indubitabil omul de maimuță, puil de pitecantrop a putut trece timp

de 3000 de ani drept Mutemhit, pruncul mort al lui Makeri. Eu nu mă pricep în arheologie, nici în fotografie, nu știu să citesc cuneiformele dar mă pricep la oameni vii, și deci la maimuțe. Cunos-c multă istorie și, ca atare, știu ce înseamnă o mumie. Și știu că unele mumiile bine zgîriate duc la descoperirea nu numai a unor maimuțe sub podoabe, ci mult mai departe, la oameni mai întunecați decît maimuțele, la vremuri mai ticăloase decît acelea în care sclavii construiau piramidele. După cum zgîriind bine oamenii vii descoperi — după primul strat de piele — o mumie bine conservată, avînd în creierul înghețat idei putrede, în ciuda bunei conservări. Zgîrii bine oamenii vii și dai peste faraoni. Cazul Mutemhit nu e nici singura, nici cea mai gravă impostură în împărăția mumiilor. De aceea nu sînt tulburat, cu atît mai puțin uimit. Mă trece un fior de oroare. Dar nu rid.

ILUZIA

La sfîrșitul acestei luni, la Paris are loc Congresul internațional de magie

— dacă asta-i mai lipsea omenirii acest sfîrșit de august. Dl. Dominique Webb, președintele lui Magic Club a dat cîteva explicații în «Le Figaro» asupra diverselor subiecte de care vor ocupa cei 500-600 congresiști. Există, de pildă, disciplina magiei negre și cea a magiei albe, fiecare cu su-diviziunile ei. La magia albă intră iluziunea mare — adică oameni în toa-firea și animale serioase care disp-cît ai zice pește sau îi tai în bucăți și toată lumea zice că i-ai tăiat în bucă-deși ei nu-s căiați în bucăți; iluziuni-medic — cum ar fi porumbii care i-din eșarfe; microiluziunea — bancuri-mărunte, ca substituirea de obiect etc. Firește, ca în orice disciplină cît-cît interesantă, împărțirile acestea c-dactice nu sînt fixe, rigide; astfel i-explică de ce nu o dată porumbii de-iluzia medie pot constitui obiect pentu-dureroase iluzii mari. Problema e al-totuși: unde, în ce categorie plasă-iluzia — fără adjective: mare, mic-medie — iluzia omenească, aia grea i-o piatră pe suflet?

Radu COSAS